

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Analýza daňových programů politických stran
Analysis of Political Parties Tax Programmes

Student: Martina Jagrová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zuzana Rylová, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání bakalářské práce

Student: **Martina Jagrová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: Analýza daňových programů politických stran
Analysis of Political Parties Tax Programmes

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Daňové programy politických stran
  3. Daně a jejich změny po volbách v roce 2010
  4. Analýza dopadu změn daní na celkovou ekonomiku České republiky
  5. Závěr
- Seznam literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Politické strany moderní Evropy*. Praha: Portál, 2005. 727 s. ISBN 80-7367-038-0.
KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
STARÝ, Marek a kol. *Dějiny daní a poplatků*. Praha: Havlíček Brain Team, 2009. 208 s. ISBN 978-80-87109-15-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Zuzana Rylová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013
Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Analýza daňových programů politických stran* vypracovala samostatně za použití zdrojů uvedených v seznamu literatury.

V Ostravě 2. 5. 2014

Martina Jagrová

Martina Jagrová

Ráda bych poděkovala Ing. Zuzaně Rylové, Ph.D. za projevenou vstřícnost a za cenné připomínky a rady při psaní této práce.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Politické strany	9
2. 1. Občanská demokratická strana	9
2. 1. 1. Obecná charakteristika.....	9
2. 1. 2. Daňový program Občanské demokratické strany	10
2. 2. Česká strana sociálně demokratická	12
2. 2. 1. Obecná charakteristika.....	12
2. 2. 2. Daňový program České strany sociálně demokratické	13
2. 3. TOP 09.....	17
2. 3. 1. Obecná charakteristika.....	17
2. 3. 2. Daňový program TOP 09	18
2. 4. Komunistická strana Čech a Moravy.....	20
2. 4. 1. Obecná charakteristika.....	20
2. 4. 2. Daňový program Komunistické strany Čech a Moravy.....	21
3. Daně a jejich následné změny.....	22
3. 1. Majetkové daně.....	23
3. 1. 1. Daň z nemovitosti	23
3. 1. 2. Daň dědická, darovací a z převodu nemovitosti	24
3. 1. 3. Daň silniční	25
3. 2. Selektivní daně	26
3. 2. 1. Spotřební daně	27
3. 2. 2. Ekologické daně.....	28
3. 2. 3. Daň z přidané hodnoty	29
3. 3. Důchodové daně	31
3. 3. 1. Daň z příjmů fyzických osob	31
3. 3. 2. Daň z příjmů právnických osob	32

3. 4. Shrnutí	33
3. 5. Daňové změny	36
3. 5. 1. Daňové změny v roce 2011	36
3. 5. 2 Daňové změny od roku 2012	38
3. 5. 3. Daňové změny v roce 2013	40
3. 6. Shrnutí	41
4. Analýza dopadu změn daní na celkovou ekonomiku České republiky	43
4. 1. Majetkové daně	43
4. 1. 1. Daň z nemovitosti	44
4. 1. 2. Daň dědická	45
4. 1. 3. Daň darovací	46
4. 1. 4. Daň z převodu nemovitosti	47
4. 2. Selektivní daně	49
4. 2. 1. Spotřební daně	50
4. 2. 2. Ekologické daně	52
4. 2. 3. Daň z přidané hodnoty	54
4. 3. Důchodové daně	56
4. 3. 1. Daň z příjmu právnických osob	56
4. 3. 2. Daň z příjmu fyzických osob	58
5. Závěr	62

1. Úvod

Politika a problémy s ní spojené jsou stále aktuálnějším tématem, které prostřednictvím médií a internetu zasahují do životů běžných občanů stále častěji. Televize nám dnes a denně nabízí nejrůznější kauzy představitelů všech politických stran, a to od diskutabilních přerozdělení veřejných zakázek až po milostné aférky, které stejně tak dobře mohou ovlivnit chod celé politické scény. I přes silný negativní pohled, který média na českou politickou scénu vrhají, je nutné si uvědomit, jak důležitou roli politika hraje v každodenním životě každého z nás.

Jako téma bakalářské práce jsme zvolili daňovou politiku, kterou považujeme z ekonomického hlediska za jednu z nejdůležitějších. V práci se budeme zabírat volebními programy, které představily jednotlivé strany před volbami do Poslanecké sněmovny České republiky v roce 2010. Zaměříme se na analýzu jednotlivých daňových programů a proměnu této politické sféry před a po volbách v roce 2010, respektive ve stávajícím volebním období, které vládě Petra Nečase skončilo v roce 2013.

Jak vyplývá již ze samotného názvu práce, bude jejím cílem evaluace daňové politiky jednotlivých stran v poslanecké sněmovně ve volebním období 2010-2013 a době, která předcházela ustavení nečasovy vlády, tzv. obsah volebních programů stran s důrazem na daňovou politiku. Dále se v práci zaměříme na popis a zhodnocení toho, jak změny, které nastaly po volbách v roce 2010, nadále ovlivňují inkaso daní. Jak bylo uvedeno již výše, práce se bude pohybovat v intervalu let 2011 až 2013, stejně tak bude pracováno s dobou před volbami v roce 2010, a to z důvodu získání dat z předvolebních politických programů jednotlivých stran. Pokud bychom si nyní měli položit výzkumnou otázku, pak se v závěru bakalářské práce budeme snažit zodpovědět, „**do jaké míry byly po parlamentních volbách v roce 2010 plněny programy jednotlivých politických stran se zaměřením na daňovou agendu?**“

Z formálního hlediska bude práce rozčleněna celkově do tří částí. V první části budou popsány politické strany, které působily v Poslanecké sněmovně po volbách v roce 2010. Krátké představení politických stran považujeme za důležité především pro snazší pochopení ideologicko-politického kontextu, ve kterém jsou politické programy stran vytvářeny. Již v úvodu považujeme za nutné zmínit, že strana Věci veřejné nebude v práci analyzována,

přestože se v těchto volbách do poslanecké sněmovny probíjela. O nezařazení Věci veřejných jsme se rozhodli ze dvou důvodů. Za prvé proto, že strana získala nejmenší počet hlasů, ale především z druhého důvodu, který považujeme za zásadní. V roce 2012 se část poslanců Věci veřejných odštěpila a založila na půdě sněmovny novou stranu LIDEM. Jelikož tedy strana neskončila vládní období v takovém složení, v jakém do sněmovny po volbách usedala, rozhodli jsme se zde stranu nezařadit. Z tohoto důvodu se v práci zaměříme pouze na Českou stranu sociálně demokratickou, Komunistickou stranu Čech a Moravy, Občanskou demokratickou stranu a stranu TOP 09. V této části práce budou představeny daňové programy jednotlivých stran, které deklarovaly ve svých předvolebních politických programech v roce 2010.

V následující části práce pak budou představeny a popsány daně v České republice. V souvislosti s tímto pak budou dopodrobna popsány jednotlivé změny v daňové soustavě, které nastaly ve spojitosti s povolebním uspořádáním politického pole po roce 2010.

Za hlavní část práce se pak dá považovat její poslední část, ve které budou popsány jednotlivé daně tak, jak jejich změnu navrhovaly všechny výše uvedené strany ve svých předvolebních programech, které z těchto změn po roce 2010 opravdu nastaly a v jaké podobě se tak učinilo. V rámci této kapitoly bude také zmíněno, jak nastolené změny ovlivnily inkaso daní, a jaký vliv tyto změny měly na státní rozpočet.

V samotném závěru práce pak proběhne rekapitulace, zda a do jaké míry jednotlivé politické strany naplnily předvolební daňový program, který deklarovaly svým voličům před volbami v roce 2010.

V případě sběru dat, jejichž zpracování představuje pilíř celé práce, se jedná o analýzu a následnou evaluaci především primárních dokumentů (politické programy) s nemalým podpůrným využitím dokumentů sekundárních, které byly použity jak ve formě tištěných knižních publikací, tak ve formě elektronické. Práce je rovněž proložena množstvím grafů a tabulek, což by jí mělo dodávat grafickou podobu a celkově zvýšit konzistentní dojem.

2. Politické strany

2. 1. Občanská demokratická strana

2. 1. 1. Obecná charakteristika

Občanská strana demokratická vznikla na základě polistopadového ideově rozmanitého občanského fóra. Občanské fórum vzniklo dva dny po vypuknutí sametové revoluce v Praze. Jednalo se o jednotné opoziční hnutí, které mělo vyjednávat s tehdejší československou vládou. Občanské fórum poté mělo být transformováno do klasické podoby politické strany. K přeměně na klasickou politickou stranu došlo v roce 1991. Od toho roku se hlavním představitelem Občanského fóra stáli právě sociální demokraté v čele s Václavem Klausem. Již od svého vzniku se ODS stalo nejúspěšnější politickou stranou napravo od středu. Původně se občanští demokraté podle svého programu vymezovali jako liberální subjekt a silný zastánce rychlé ekonomické transformace¹. Strana také vynaložila konkrétní snahy o rozšíření jejího ideového profilu a záběru, ale tyto aktivity nebyly plně realizovány (Spáč, 2013).

Občanská demokratická strana měla dominantní postavení ve vládní koalici, ve které byla součástí od svého vzniku až do roku 1997. Od roku 1997 byla naopak v opozičním postavení, když se v prvních čtyřech letech při uzavření smlouvy s Českou stranou sociálně demokratickou jednalo spíše o značně specifický stav. Po volbách v roce 2006 se ODS stala opět součástí vlády. Tehdejší koalice sice nevydržela po celé volební období, ale občanští demokraté tuto pozici obhájili i po volbách v roce 2010. Tato strana si udržuje velmi silné postavení, a to i ve volbách obecních či senátních (Spáč, 2013).

Nominační proces upravuje více formálních dokumentů přijímaných na odlišných úrovních a podobu jeho rámce poskytují stanovy. Výkonná rada schvaluje tzv. „pravidla pro sestavování kandidátek ODS“. V těchto pravidlech je postup nominantů podrobněji rozebrán a obsahují kapitoly, jako jsou společné zásady, varianty vztahu orgánů ODS vůči orgánům samosprávy, nutné kroky a odpovídající pravomoci při sestavování kandidátek, postup při

---

¹ Přechod od příkazového centrálně řízeného hospodářství k tržní ekonomice

sestavování kandidátek a termín pro schvalování kandidátek. „Pravidla pro sestavování kandidátek ODS“ schvaluje výkonná rada s dostatečným několikaměsíčním předstihem. Poté na tato pravidla následně navazují organizační a volební řády, které si samy pro sebe určují jednotlivé politické strany. Nominace v ODS vymezuje souhrn těchto dokumentů, který začíná na místní a končí na celostátní úrovni. Rozhodovací kompetence jsou, kromě závěrečného posouzení, jednotně dané zastupitelským orgánům. ODS umožnilo občanům podílet se na její činnosti ve formě členství. V prvních letech se občanské základny pohybovaly více méně ve stejné výši, a to ve výši nad dvacet tisíc osob. V roce 1998 vedlo k odštěpení části strany, a to z důvodu, že se projednávalo její financování. To klesl počet členů na minimum a ve straně bylo pouhých šestnáct tisíc členů. Odstupem času se tento pokles ukázal pouze jako dočasný. Od roku 2000 se základna začala zase rozšiřovat a v roce 2009 byla základna tvořena třiceti třemi tisíci občany. Tak náhlý vzestup členů vedl k pochybnostem, a to i v samotné straně. V této souvislosti se vyskytly informace o umělém nabírání tzv. „černých duší“. Samotná strana na to reagovala úpravou interních pravidel, které měly za následek, že se členství po roce 2009 opět snížilo, a to na dvacet osm tisíc členů (Spáč, 2013).

Vnitřní organizace Občanské demokratické strany je stále stejná od jejího vzniku až dodnes. Vnitřní organizace je čtyřstupňová a jednotlivé stupně organizační jednotky se označují jako sdružení (Spáč, 2013).

2. 1. 2. Daňový program Občanské demokratické strany

Občanská demokratická strana ve svém volebním programu pro volby v roce 2010 uvádí, že veřejný dluh je pro populaci nepřitelem číslo jedna. Nelze připustit, aby se zadlužování státu stalo vážným problémem nejen budoucí, ale i dnešní generace. Nezodpovědné je tvrdit, že naší zemi nehrozí vážné ekonomické problémy. „Pro konečný úspěch je nutná restrukturalizace a zdravotní reformy, efektivnější výběr daní a jasná a kontrolovatelná pravidla hospodaření. Provedení důsledných reforem podmiňující ozdravení veřejných financí umožní podstatně lépe překonávat potenciální rizika globálních krizí“ (www.ods.cz).

Občanská demokratická strana je přesvědčená o správnosti nízkých daní, tudíž lidem zůstane více peněz pro využití podle vlastního uvážení. Nízké daně také umožňují podnikatelům vytvářet vlastní kapitál a rozvíjet se, ale také jsou trvalou ekonomickou pobídkou pro zahraniční firmy, aby zde umístily svoje výrobní kapacity (www.ods.cz).

Jednoduché a nízké daně

„Výrazně zjednodušíme a zpřehledníme daňové zákony. To povede k transparentnosti výběru daní a sníží míru daňových poradců. Zároveň udržíme daně na současné úrovni. Nezvýšíme ani odvody na sociální pojištění.“ (www.ods.cz)

Zachováme rovnou daň z příjmu

„Daně by měly sloužit, nikoli trestat například úspěšné lékaře, profesory, IT specialisty a další vysoce kvalifikované profese vysokou mírou zdanění. Současný systém rovné daně zachovává profesi pomocí vysokých daňových slev na děti a poplatníky. Výrazné zvýšení daní pro vysoce kvalifikované pracovní síly v podání České strany sociálně demokratické by vyvolalo jejich odliv do zahraničí.“ (www.ods.cz)

Podpora pro nezaměstnané, kteří začnou podnikat

„Nezaměstnaný, který začne podnikat jako živnostník, bude moci zároveň pobírat plnou výši podpory v nezaměstnanosti po celou podpůrnou dobu. Toto opatření bude možné uplatnit jednou za deset let.“ (www.ods.cz)

Jednodušší sociální systém

„Zjednodušíme sociální systém. Propojíme některé sociální dávky a daňové slevy (například sociální příplatky, přídavky na děti a daňové odpočty na děti).“ (www.ods.cz)

2. 2. Česká strana sociálně demokratická

2. 2. 1. Obecná charakteristika

Česká strana sociálně demokratická nevznikla po roce 1989 jako nová strana, ale její dřívější podoba sahá až do doby první republiky. Během komunistického režimu sice byla její činnost zakázána, přesto ale přetrvala v exilové podobě. Obnova po polistopadovém období nebyla jednoduchá, a i přesto, že došlo k založení samostatného subjektu s názvem Československá sociální demokracie, stále část sociálních demokratů vyvíjela svou aktivitu v rámci Občanského fóra. Příčinou této nejednoty bylo především to, že ve volbách v roce 1990 ČSSD neuspěla, ale naopak členové, kteří současně působili i v Občanském fóru získali několik mandátů². V roce 1993 byl do vedení sociálních demokratů zvolen Miloš Zeman, a tím bylo ukončeno problematické počáteční období této politické strany. S nástupem Miloše Zemana došlo k přílivu osob z jiných politických stran, a tím byl úspěšně realizován proces pohlcování menších levicových subjektů (Spáč, 2013).

V roce 1998 až do roku 2006 představovala ČSSD vládní stranu a v první části volebního období podepsala s ODS takzvanou opoziční smlouvu. Po volbách v roce 2006 se strana dostala do opozice, kde setrvala i po volbách v roce 2010. Sociální demokraté vyhráli do roku 2010 ve volbách celkem třikrát, a to v roce 1998, 2002 a 2010, což jen potvrzuje jejich pevné ukotvení. Určitý problém pro stranu byly volby na jiných úrovních, ale v tomto ohledu lze identifikovat konkrétní a ne nevýrazné úspěchy. ČSSD představuje středolevý subjekt, který klade důraz na sociální tržní hospodářství, sociální benefity pro širší společenské skupiny a s tím související roli státu v ekonomice. Sociální demokraté procházeli preferenčním vzestupem v polovině 90. let, kdy docházelo k výše uvedeným aspektům. K vzestupu značně přispělo i silné vymezování se vůči hospodářské transformaci, kterou prosazovala hlavně Občanská demokratická strana. I když se u ČSSD nedá hovořit o bezvýhradné podpoře všech součástí v evropské integraci, z větší části má ČSSD převážně souhlasné postoje. Ideová báze ČSSD je velmi blízká typickým bodům pro západoevropskou sociální demokracii. Toto tvrzení také potvrzuje fakt, kterým je členství ve Straně evropských socialistů. V období dvou desetiletí prošla členská základna zajímavým vývojem. Na začátku 90. let se počet členů nacházel nad deseti tisíci a v dalších obdobích docházelo pouze

---

² Listina obsahující plnou moc

k mírným výkyvům. S posílením pozice ČSSD v rámci stranického spektra došlo i k vzestupu počtu členů, ale opět se nejednalo o značný nárůst. Ke změně došlo teprve v roce 2009, kdy se počet členů navýšil a v tomto ohledu došlo k podezření o umělých nábořích (Spáček, 2013).

Organizační struktura strany má taktéž jako ODS čtyři stupně. Tyto stupně se rozčleňují stejně jako územní členění státu. Nejnížší úroveň tak představuje místní organizace, poté následují okresní a krajské složky a jako nejvyšší je složka celostátní (Spáček, 2013).

2. 2. 2. Daňový program České strany sociálně demokratické

Spravedlivé rozložení daňového břemene

„Důležitým bodem je rozložení daňového břemene. V posledních pěti letech probíhá soustavná snaha omezit zdanění těch nejbohatších, firem a přináší daňové břemeno na lidi se středními a nižšími příjmy. ČSSD považuje takovou politiku za naprosto nepřijatelnou a bude se snažit napravit tyto deformace. Znamená to především odstranění tzv. superhrubé mzdy, obnovu progresivního zdanění fyzických osob a v neposlední řadě také konec vrácení DPH u luxusních služebních aut, která jsou používána pro soukromé účely. Celkově bude kladen větší důraz na majetkové, ekologické a přímé daně než dosud. Nespravedlivé rozložení daňového břemene není problém jenom sám o sobě. Je problémem také proto, že středně příjmové skupiny nemají co utrácet, klesá souhrnná poptávka a přestávají se točit kola ekonomiky.“ (www.cssd.cz)

Daň z příjmu

„I když význam daně z příjmu právnických osob v posledních 20 letech významně poklesl a nadnárodní firmy vnutily světu daňovou konkurenci, tedy systematické snižování této daně, přesto je třeba se snižováním této daně skončit. ČSSD navrhuje zvýšení této daně ze současných 19 % na 21 % a zavedení druhé sazby daně z příjmu právnických osob ve výši 30 % pro velké firmy ze sektoru finančnictví, energetiky a telekomunikací. Jde obvykle o firmy, které působí v oligopolním prostředí velmi daleko od ideálu dokonalé konkurence. Je to jedna z mála rozumných cest, jak se může Česká republika podílet na obrovských ziscích, které jsou v těchto oblastech na trhu České republiky dosahovány. Dvě sazby daně z příjmu

právnických osob má řada zemí Evropské unie. Jako příklad je možné uvést spojené království (21 % a 28 %) Španělsko (25 % a 30 %) a Nizozemí (20 % a 25,5 %).“ (www.cssd.cz)

„ČSSD také apriorně neodmítá snahy o unifikaci korporátní daně³ – zejména jejího základu – v rámci Evropské unie. Zvyšujeme konkurenceschopnost kvalitní infrastrukturou, výborným vzdělávacím systémem, kvalifikovanou pracovní silou, kompetentní veřejnou správou a nízkou úrovní korupce. Snižování daní nám k tomu nepomůže, je to spíše cesta opačným směrem.“ (www.cssd.cz)

„Daň z příjmů fyzických osob prodělá největší změnu. Zavedení progresivní daně přinese víc než pouhý dodatečný příjem do státního rozpočtu. Progresivní zdanění je symbolem sociální soudružnosti, projevem zodpovědnosti nejen za sebe, ale za celou společnost. Je nástrojem solidarity mezi bohatými a chudými. Jde tedy o více než nějakých 6 miliard korun, které by to mohlo podle té nejmírnější varianty přinést.“ (www.cssd.cz)

„Významnou roli při znovuzavedení progresivního zdanění hraje otázka sazeb a daňových pásem. V této otázce nepanuje úplná sazba, je řada zastánců více sazeb než dvou a různé názory na daňová pásma. Nicméně ČSSD bude prosazovat zavedení jedné další sazby ve výši 38 % z hrubé mzdy, tedy 28,3 % ze superhrubé mzdy pro příjmy nad 100 000 Kč měsíčně. Tato hranice je velmi logická, neboť v případě zaměstnanců je to zhruba 4násobek průměrné mzdy. Nad tuto hranici se nebude platit sociální pojištění, tudíž je vhodné tento pokles souhrnné daňové zátěže kompenzovat vyšší sazbou daně z příjmu fyzických osob. Ještě důležitější je tato sazba pro ty, kteří dnes zdaňují své příjmy z kapitálu a nájmu pouhými 15 % a jejichž daňová zátěž je tak nespravedlivě nízká ve srovnání se zaměstnanci. Zavedení progresivního zdanění fyzických osob bude doplněno o společné zdanění manželů, které se v minulosti osvědčilo jako nástroj prorodinné politiky.“ (www.cssd.cz)

Majetkové daně

„Pokud jde o majetkové daně (daň z převodu nemovitostí, dědická a darovací daň, daň z nemovitosti), ČSSD bude prosazovat jejich zvýšení, neboť Česká republika je na posledním místě v rámci zemí OECD⁴ v podílu majetkových daní na celkovém daňovém výběru. Při

---

³ Obecné označení pro daň z příjmů právnických osob

⁴ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

určování jejich výše by měly dostat vysoké kompetence také obce. Otázkou k diskusi je daň z nemovitosti, která by odrážela tržní cenu. Je to možné řešení, ale nesmí vést k tomu, aby více než stát na celé operaci vydělaly oceňovací společnosti. Jednodušší je situace u pozemků, nebudeme prosazovat jejich navázání na již existující digitální cenové mapy. V případě daně dědické a darovací bude zavedena druhá sazba (i pro osoby blízké) v případě majetků nad 10 milionů Kč. Na místo přímé podpory zateplování (tzv. program Zelená úsporám) budeme prosazovat výrazné slevy daně z nemovitosti až osvobození pro nízkoenergetické a pasivní domy.“ (www.cssd.cz)

DPH

„Zvláštní otázkou je daň z přidané hodnoty. Současná vládní koalice se rozhodla sjednocením sazby DPH financovat penzijní reformu. To je naprosto asociální přístup. I když nakonec jednotných 20 % narazilo na rozhodný veřejný odpor, změna bude dávkována ve dvou krocích (od roku 2012 sazby 14 % a 20 % a o rok později jednotná sazba 17,5 %). ČSSD s tímto postupem zásadně nesouhlasí, neboť postihuje především důchodce, rodiny s dětmi a sociálně slabší spoluobčany. Sociální demokraté zároveň slibují, že pokud převezmou vládní moc, budou se snažit napravit škody napáchané duem Kalousek a Nečas. ČSSD vrátí sníženou sazbu DPH na původní úroveň u potravin, léků, novin a knih, jakmile to rozpočtová situace dovolí. ČSSD bude rovněž prosazovat na úrovni Evropské unie zavedení DPH i pro finanční sektor, který je z placení DPH bezdůvodně dosud vyjmut.“ (www.cssd.cz)

Spotřební daně

„V případě spotřebních daní podle všeho existuje jistý prostor pro zvyšování spotřební daně u cigaret a lihovin. Nicméně se zdá, že už není příliš velký, protože při vysokých spotřebních daních je hrozbou nelegální pálení lihovin a pašování cigaret. U pohonných hmot se budeme snažit o maximalizaci výnosu, nikoliv sazby, což může v některých případech vést ke snížení spotřební daně (motorová nafta). Stejně tak při dalším dramatickém růstu cen ropy a navázaných energonositelů je možné uvažovat i o snížení spotřební daně, neboť vysoké ceny motorové nafty a benzínu se promítají prakticky do všech cen v ekonomice a mohou vést k dramatickému růstu cen. Prostor pro zlepšení výběru daně vidíme v zavedení lihových

kolků se spotřební daní, stejně jako je tomu u cigaret. Dnešní lihové kolky spotřební daň neobsahují.“ (www.cssd.cz)

Ekologické daně

„ČSSD počítá do budoucna i s vyšší rolí ekologických (energetických) daní. Měly by vést k tomu, aby podniky, které poškozují životní prostředí a čerpají vzácné zdroje, platily negativní externality, které svojí činností tvoří. Ekologické daně v pojetí ČSSD by také měly stimulovat úspory všech druhů energií, především tepla a elektřiny, a rovněž vyšší využívání obnovitelných zdrojů energie. Měly by vést k hospodárnějšímu zacházení s přírodním bohatstvím naší země. Nicméně nepředpokládáme, že by měly být významným zdrojem příjmů státního rozpočtu. Budou tvořeny tak, aby byly srovnatelné s našimi hlavními partnery a konkurenty v rámci Evropské unie. ČSSD proto bude prosazovat zákon o podpoře energetických úspor a výroby tepla z obnovitelných zdrojů, zahrnující zejména systém bílých certifikátů vázaných na tomu přizpůsobené energetické daně. Každý uspořený GJ či GJ z obnovitelného zdroje tak bude možné odečíst od základu daně.“ (www.cssd.cz)

Evropské iniciativy

„ČSSD podporuje a nadále bude podporovat iniciativy Evropské sociální demokracie na zavedení daně z finančních transakcí na úrovni Evropské unie, případně na celosvětové úrovni. Zdroje získané touto daní by měly být používány především na případná budoucí selhání finančního sektoru, neboť považujeme za asociální řešit problémy finančního sektoru demontáží sociálních států, jak se k tomu dělo po roce 2008. ČSSD bude rovněž podporovat zavedení DPH z finančních služeb na evropské úrovni, neboť nepovažujeme tuto výjimku pro bankovní sektor za legitimní.“ (www.cssd.cz)

2. 3. TOP 09

2. 3. 1. Obecná charakteristika

TOP 09 ve volbách do poslanecké sněmovny uspěla v roce 2010. Strana TOP 09 sice představovala nově vytvořenou stranu, ale většina členů byla spjata s účastí v jiných politických stranách, a to hlavně v KDU-ČSL. Tato strana vznikla na základě personálního konfliktu lidovců, který vedl k odchodu jejího hlavního představitele Miroslava Kalouska. Když do strany nastoupil Karel Schwarzenberg, zdálo se to být jako další klíčový krok. Karel Schwarzenberg souhlasil s aktivním podílením se na založení nové politické strany. V červnu roku 2009 byla založena politická strana s již výše zmíněným názvem TOP 09, tedy jen krátce před očekávanými volbami do poslanecké sněmovny. TOP 09 svou aktivitu v prvních měsících realizovala hlavně prostřednictvím přípravného výboru. Takto se postupně rozrůstaly sítě členů v jednotlivých krajích. V listopadu roku 2009 se konal ustavující sněm, na základě kterého byly schváleny dokumenty strany a také představitelé jednotlivých celostátních orgánů včetně vedení. Na základě výsledků ústavního sněmu se stal předsedou strany právě výše zmiňovaný Karel Schwarzenberg a prvním místopředsedou se stal Miroslav Kalousek (Spáček, 2013).

Ideově se tato strana zřetelně vymezuje napravo od středu, což lze jednoduše vypožorovat i tím, že mnoho představitelů právě díky tomu, že se KDU-ČSL začalo přibližovat k levici, přešlo ke straně TOP 09. Strana oficiálně lpí na tradičních hodnotách, což sami také zdůrazňují ve svých programových dokumentech. Lze uvést podporu rodiny, zásady svobodného trhu, oslabení státu v ekonomické oblasti nebo sociální solidaritu. Převážně kladný je postoj strany k integraci v rámci Evropské unie a v rámci zahraničněpolitické orientace je také silně vyzdvihována účast v rámci NATO⁵. Ukázalo se, že důležitým prvkem pro začlenění strany do politického života byla dohoda o dlouhodobé spolupráci s hnutím Starostové a nezávislí, sdružujícím komunální politiky napříč územím celé republiky. Že tento krok byl výhodný, se ukázalo již ve volbách v roce 2010. Straně se podařilo získat po ČSSD a ODS třetí nejvyšší počet hlasů, ale následně vstoupila i do koaliční vlády pod vedením Petra Nečase. Strana také získala velký potenciál, a tím byl právě Karel Schwarzenberg, jelikož

---

⁵ Severoatlantická aliance

jako lídr pražské kandidátky patřil mezi kandidáty s největším ziskem preferenčních hlasů. TOP 09 zaznamenala i další úspěch, a to ve volbách do zastupitelstev obcí. V těchto volbách se sice umístila až za dlouhodobě působícími politickými stranami, ale ne s výraznou ztrátou. Toto TOP 09 zvlášť odlišilo od další parlamentní strany, a to od Věcí veřejných (Spáček, 2013).

Poměrně rychlým tempem se současně se základní územní organizační strukturou začala utvářet i členská základna strany. K tomuto nesporně přispěly i kladné výstupy průzkumů veřejného mínění, které straně přinesly bezpečný zisk poslaneckých mandátů. TOP 09 z důvodu zamezení případným účelovým náborům přistoupila i k určitým preventivním opatřením. Jedním ze zamezení byl přechodný stop stav pro přijímání nových členů v období před volbami do poslanecké sněmovny v roce 2010. Druhým bylo zavedení dvouměsíční čekací lhůty pro zájemce o vstup do strany. Výsledky voleb v roce 2010 vedly k posílení zájmu občanů o získání členství ve straně TOP 09. V průběhu dalšího období se tento trend sice opět utlumil, ale i přesto na konci roku 2011 strana disponovala základnou zahrnující více než čtyři tisíce osob (Spáček, 2013).

2. 3. 2. Daňový program TOP 09

„Současný stav tuzemských veřejných rozpočtů neumožňuje v příštích několika letech snižování daní. Vláda nechce daně zvyšovat, proto musí velmi rozhodně snižovat rozpočtové výdaje. V daňovém systému se soustředí na maximální zjednodušení a zpřehlednění procesu výběru daní.“ (www.top09.cz)

„Vláda proto předloží nový zákon o daních z příjmů, jehož obsahem bude:

- Sjednocení základu daně pro všechny přímé odvody (daň z příjmu a všechna povinná pojištění)
- Vymýcení řady zbytečných a systém zatěžujících výjimek
- Zrušení transakčních daní (daň dědická, darovací a daň z převodu nemovitosti), přičemž výnosy z těchto majetkových operací budou zdaněny běžnou daní z příjmu a v rámci rodinných vazeb (I. a II. skupina) budou občané od daně osvobozeni.“ (www.top09.cz)

„Vláda zruší většinu stávajících daňových výjimek u daně z příjmu. Zachová pouze ty, které se týkají:

- Podpory vědy a výzkumu
- Podpory rodin s dětmi
- Odpovědnosti vůči slabým a potřebným
- Odpovědnosti vůči vlastnímu bydlení
- Odpovědnosti vůči vlastnímu vzdělání
- Odpovědnosti vůči vlastnímu stáří

Vláda chce zaručit právní jistotu daňových poplatníků, a proto zavede tzv. editační povinnost státu. V praxi to bude znamenat zřízení speciálního pracoviště, které bude povinno v zákonem stanovené lhůtě odpovědět na dotaz týkající se daňové povinnosti. Tato služba bude zpoplatněna. Stát převezme odpovědnost za správnost odpovědi.“ (www.top09.cz)

2. 4. Komunistická strana Čech a Moravy

2. 4. 1. Obecná charakteristika

Komunistická strana Čech a Moravy představuje subjekt, který lze vnímat jako pokračovatele etapy, jelikož v mnohých ohledech navazuje na období před rokem 1989. Tato strana byla oficiálně založena v roce 1990 jako republiková organizace tehdejší působící Komunistické strany Československa. I přesto již několik měsíců působila v podstatě jako samostatný subjekt. Ke vzniku strany přispělo i postupné oslabování vztahu mezi českými a slovenskými komunisty, které vzniklo hlavně narůstajícími ideovými rozdíly. KSČM se první roky svého působení věnovala hlavně určení ideových pozic. Někteří členové strany usilovali o postupnou transformaci, ale proti nim stála značná nostalgická nálada u převážné části členstva. Dokladem tohoto rozporu bylo vnitrostranické referendum, jehož výsledkem bylo, že více než tři čtvrtiny členů odmítaly vypuštění označení „komunistická“. Rozpory byly vyřešeny v roce 1993, kdy se předsedou strany stal Miroslav Grebeníček, který trval na tradicionalistické ideové profilaci. V souvislosti s programovou orientací KSČM hovoří Hloušek a Kopeček o tzv. „dvojitě tváři“. „Dvojitá tvář“ se podle Hlouška a Kopečka projevuje tím, že v citlivějších politických otázkách existuje rozdíl mezi více opatrnou a mírnou oficiální veřejnou prezentací a výrazně pevným kurzem ve vnitřní komunikaci s vlastním členstvem (Spáč, 2013).

Komunistická strana Čech a Moravy prošla velmi významným vývojem, který se týkal především členské základny této strany. Z přirozených důvodů strana měla velký počet členů z již dřívější doby před rokem 1989. Toto straně přinášelo nezanedbatelný přísun voličských hlasů. Postupem času ovšem docházelo k razantnímu poklesu členů, což pro stranu KSČM bylo základním trendem. Na počátku 90. let měli komunisté více než tři sta tisíc členů, zatímco po roce 2003 se tato hodnota dostala pod hranici sto tisíc členů. V roce 2013 počet členů dosahuje přibližně šedesáti tisíc členů, ale i přesto je počet členů natolik velký, že nadále představuje zřetelně nejpočetnější stranu mezi všemi relevantními politickými stranami (Spáč, 2013).

KSČM má jako většina politických stran čtyřstupňovou organizační strukturu, která se shoduje s existujícím územním členěním státu. Komunisté původně neoperovali na krajské

úrovni, která mohla vznikat dobrovolným rozhodnutím okresních struktur. V souvislosti se změnami v krajském uspořádání však byl tento stupeň změněn na povinný a trvale funkční. Organizační pojetí strany KSČM a lidovců je sbližující ve vysokém územním pokrytí, jelikož strana rozmisťuje nejhustší síť lokálních složek. KSČM podobně jako ČSSD udržuje poměrně úzké vazby s přidruženými politickými stranami s levicovou orientací (Spáček, 2013).

2. 4. 2. Daňový program Komunistické strany Čech a Moravy

„Současná nastavení přímých a nepřímých daní zvýhodňuje vysoko příjmové skupiny na úkor drtivé většiny obyvatel České republiky. KSČM proto považuje za potřebné a zároveň zásadní změnit daňovou politiku státu. Ke zvýšení příjmů státního rozpočtu České republiky a budoucího růstu ekonomiky jako celku, k východisku z hospodářské krize a zadluženosti státu jsou nutné státní investice do perspektivních oborů, do vědy a výzkumu a podpora českého zemědělství. Tak lze dosáhnout nutných strukturálních změn v ekonomice. KSČM proto prosazuje:

- Změnu daňové soustavy:
  - Vrátit sníženou sazbu DPH z 10 % na 5 % u zboží základní potřeby, ekologické veřejné dopravy a zavést nulovou sazbu DPH u základních potravin a léků
  - Zavést odstupňovanou daň z příjmů fyzických osob v pěti pásmech se snížením této daně na 9 % u příjmů nižších než je průměrná hrubá měsíční mzda v ČR a až 40 % daně u příjmů vyšších než 1 milion korun ročně
  - Zavést dvě daňová pásma u právnických osob podle ročního zisku (24 % do 10 milionů ročního zisku, 32 % nad 10 milionů ročního zisku)
  - Postupnou přípravu ekologické daně (emise CO₂, spotřeba energií) s návratností do úspor energií pro domácnosti
  - Zachovat osvobození od dědické daně u převodu menších majetků do 4 milionů korun, u převodu vyššího majetků obnovit dědickou daň včetně progrese
  - Zdanit dividendy 25 % sazbou
  - Osvobodit od zdanění úrok z vkladů obyvatelstva.“ (www.kscm.cz)

3. Daně a jejich následné změny

Jak uvádí Kubátová „Daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech (např. každoroční placení daně z příjmů) nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností (např. při každém převodu nemovitosti).“ (2010, s. 15,16)

Daň vlastně představuje přesun finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru. Neúčelovosti daní se rozumí, že konkrétní daň se stane součástí celkových příjmů veřejného rozpočtu, ze kterého se poté budou financovat různé veřejné potřeby. V případě, že poplatník nemá nárok na protihodnotu ve výši odpovídající jeho platbě, jedná se o neekvivalentnost (Kubátová, 2010).

Jak uvádí Starý „Daňová soustava představuje souhrn daní vybíraných v určitém státě v určitém čase. Z právního hlediska to jsou jednotlivé daně upravené v daňových zákonech.“ (2009, s. 161) Od 1. ledna 1993 podle zákona č.212/1992 Sb., o soustavě daní vznikla daňová soustava České republiky. Tento zákon určil, že daňovou soustavu České republiky tvoří daň z přidané hodnoty, daň spotřební, daň z příjmů, daň z nemovitosti, daň silniční, daň z dědictví a darování a daň z převodu nemovitosti. Všechny tyto daně jsou upraveny jednotlivými zákony (Černý, 2013).

Od 1. ledna 2004 byl zákon o soustavě daní zrušen. K zrušení došlo s účinností zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. V současné době tedy neexistuje žádný zákon, který by definoval soustavu České republiky. Aktuálně tvoří daňový systém České republiky daň z příjmů, daň z nemovitosti, daň dědická, daň darovací, daň z převodu nemovitosti, daň silniční, daň z přidané hodnoty, daň spotřební a ekologické (Černý, 2013).

3. 1. Majetkové daně

Předmětem majetkových daní je majetek, tudíž stavová veličina, a to buď v movité či nemovité podobě. Majetkové daně se tak stávají doplňkovým zdrojem příjmů veřejných rozpočtů (Kubátová, 2010).

V současných daňových systémech se za dodržování majetkových daní považuje podmínka spravedlivého zdanění „princip platební schopnosti“⁶. Majetek takto doplňuje hlavní atributy platební schopnosti, jako jsou důchod a spotřeba (Kubátová, 2010).

Majetkové daně obecně tvoří dvě skupiny. První skupinu majetkových daní tvoří daně, které jsou placené pravidelně, z pravidla každý rok. Jedná se o daně z čistého bohatství a daně z nemovitosti. Druhou skupinou jsou majetkové daně, které nejsou placené pravidelně. Tento druh majetkových daní se platí vždy při převodu majetku během života dárce nebo po smrti zůstavitele. V této skupině se jedná o daně dědické a daně darovací. Vzhledem k tomu, že se tyto daně vztahují na bezúplatné převody neboli transfery, jsou souhrnně nazývány daněmi z kapitálových transferů. Daně, kterými bývají zdaněny i úplatné převody nemovitého majetku, se nazývají daně z převodu nemovitosti. Základ daně se u všech těchto daní vypočítává ze stavu majetku (Kubátová, 2010).

3. 1. 1. Daň z nemovitosti

Historie daní z nemovitosti sahá až do dob starověkých panovníků. Předmětem této daně jsou pozemky a stavby. V současné době daň z nemovitosti tvoří příjem místních rozpočtů. Existence těchto daní se odvozuje od „principu prospěchu“. Touto daní tudíž mají poplatníci poskytovat obci ekvivalentní náhradu za místní služby, které cenu nemovitosti zvyšují. Daň z nemovitosti je daní velmi neoblíbenou. Toto tvrzení plyne především ze skutečnosti, že poplatníci nemají zvláštní zdroj příjmů. Znamená to, že vlastnictví nemovitosti samo o sobě nepřináší žádný příjem, ze kterého by bylo možno daň odečíst (Kubátová, 2010).

Daň z nemovitosti je ukládána jako daň jednotková nebo daň ad valorem⁷. V případě, že základ pro výpočet daně je rozloha pozemků nebo velikost zastavěné plochy, jedná se o

---

⁶ Daň by měla být uložena podle toho, jakou má jednotlivec schopnost tuto daň splatit

daň jednotkovou. Výnosy daní z nemovitosti bývají ve srovnání s daněmi ad valorem poměrně nízké (Kubátová, 2010).

Jak je již uvedeno výše, předmětem této daně je půda a budovy. Jako všechny daně i tato daň má jisté osvobození. Osvobozen je především státní majetek a půdy, které jsou zastavěny dálnicemi apod. U daně z nemovitosti se dají využít i jisté daňové úlevy. Tyto úlevy se vztahují především na zemědělskou půdu, lesy a na půdu a budovy, které slouží veřejně prospěšným účelům (Kubátová, 2010).

Základ této daně je cena nemovitého majetku. Základ daně lze zjišťovat dvěma způsoby. Jedná se o roční rentní hodnoty a o hodnotu kapitálovou. Jak uvádí Kubátová „Roční rentní hodnota vyplývá ze skutečné nebo odhadnuté běžné roční renty nemovitosti. Kapitálová hodnota je tržní cena nebo její odhad.“ (2010, s. 253)

3. 1. 2. Daň dědická, darovací a z převodu nemovitosti

Daně dědické a daně darovací se vztahují na bezúplatné převody nemovitého i movitého majetku mezi subjekty. Tyto daně nemají časově pravidelný charakter. Bezúplatné převody u těchto daní mohou nastat buď za života dárce, nebo při úmrtí. Pokud se jedná o bezúplatný převod za života dárce, jedná se o daň darovací. V případě bezúplatného převodu při úmrtí se jedná o daň dědickou nebo o daň z pozůstalostí. Jak uvádí Kubátová „Rozdíl mezi daněmi dědickými a daněmi z pozůstalosti spočívá ve vymezení předmětu daně. Zatím co dědictvím rozumíme majetek převedený na jednoho pozůstalého, pozůstalostí se myslí majetek odkazovaný jedním zemřelým.“ (2010, s. 254)

Dědic platí daň dědickou za svůj podíl, daň z pozůstalosti se platí z pozůstalosti jako celku. Díky tomuto může mít daň dědická charakter osobní daně, daň z pozůstalosti je daň in rem⁸. Daň darovací může obsahovat, stejně jako daň dědická, prvky osobní daně. Mezi daní dědickou a daní darovací existuje úzký vztah. V České republice je o těchto daních pouze jeden zákon, který používá stejnou tabulku sazeb s tím, že u daně dědické se používá poloviční sazba oproti dani darovací. Podstata převodu majetku buď děděním, nebo darováním je stejná. Výnos z daně dědické i darovací přivádí příjem do ústředního nebo

---

⁷ Daň ad valorem se určuje podle ceny základu daně

⁸ Daň in rem jsou placeny bez ohledu na platební schopnost poplatníka

federálního rozpočtu. Daň dědická a darovací mají jisté daňové úlevy, a to například osvobození od daně darovací pro veřejně prospěšné organizace. Další daňové úlevy se týkají osob nabývajících majetek a osob, od nichž je majetek transformován, což jsou především osoby v příbuzenském vztahu (Kubátová, 2010).

Sazby u daně dědické a darovací jsou téměř vždy progresivní a také se odlišuje podle stupně příbuznosti osob, mezi kterými dochází k převodu. U nepříbuzných osob bývají sazby vysoké, například u některých osob bývají sazby až několik desítek procent (Kubátová, 2010).

Daň z převodu nemovitosti postihuje úplatný převod nebo přechod vlastnictví k určité nemovitosti z jedné osoby na druhou, a to včetně vypořádání podílového spoluvlastnictví. U daně z převodu nemovitosti se poplatník určuje dle způsobu provedení převodu vlastnictví (Kubátová, 2010).

V případě, že dojde k úplatnému převodu, je poplatníkem daně prodávající. Pokud se jedná o výměnu nemovitosti, je poplatníkem daně převodce i nabyvatel. Jako poslední je nabytí nemovitosti, například vydržením nebo vyvlastněním. U této formy převodu nemovitosti je poplatníkem daně nabyvatel nemovitosti (Kubátová, 2010).

3. 1. 3. Daň silniční

Silniční daň je v českém daňovém systému zařazena do majetkových daní, a to z důvodu, že předmětem této daně je motorové vozidlo. Silniční daň je upravena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční (Černý, 2013).

Jak je již uvedeno výše, předmětem této daně jsou motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou registrována a provozována v České republice, jsou-li používána k podnikání. Silniční daň je tedy směřována na ty osoby, které používají motorová vozidla k dosahování příjmů (Černý, 2013).

Základem daně silniční u osobních automobilů je zdvihový objem motoru v cm³. Základem daně u návěsů je součet největších povolených hmotností na nápravy a u ostatních vozidel je základem daně počet náprav. Osvobození od této daně se vztahuje na vozidla bezpečnostních sborů, na vozidla zdravotnická, důlní a horské záchranné služby (Černý, 2013).

3. 2. Selektivní daně

Spotřební daně prodělaly za poslední tisíciletí a desetiletí značné změny, a to jak v předmětu daně, tak i v sazbách této daně. Spotřební daně z vybraných druhů zboží je jednou z nejstarších druhů daní (Kubátová, 2010).

Spotřební daně jsou používány pouze u některých druhů zboží a mezi hlavní daně patří daň z tabáku, daň z alkoholických nápojů, daň z monoteistických potřeb a také daně z energetických produktů. Vzhledem k tomu, že jsou sazby těchto daní vysoké, činí tímto velmi významný výnos do veřejných rozpočtů (Kubátová, 2010).

Význam těchto daní je ještě umocněn technikou zajištění daně z přidané hodnoty. Jedná se o to, že všeobecná spotřební daň se vypočítává z ceny včetně spotřební daně, tudíž včetně daně z přidané hodnoty. Pro zdanění zboží těmito spotřebními daněmi se uvádí dva důvody, a to odrazení lidí od škodlivé spotřeby a příliv peněz do státní pokladny. Stejně jako daň z přidané hodnoty, mají i tyto spotřební daně jisté nevýhody. Jedná se především o distorzní působení selektivní daně a o regresivní dopad daně (Kubátová, 2010).

Jak uvádí Kubátová „Distorzní působení selektivní daně, již vede k neefektivní alokaci zdrojů a k odchylce od paretoefektní struktury rovnovážné konkurenční ekonomiky.“ (2010, s. 238) Regresivní dopad daně spočívá v tom, že tyto daně přináší větší daňové břemeno u poplatníků s nižšími důchody (Kubátová, 2010).

Stejně jako daň z přidané hodnoty, jsou i selektivní spotřební daně harmonizovány. Je to z důvodu, že se i tyto daně promítají do cen a mohly by se tak stát překážkou volného obchodu mezi státy Evropské unie. U těchto daní jsou harmonizovány předměty daní, základy daní, jejich sazby a také daňová administrativa. Výběr těchto daní je harmonizován dle direktivy z roku 1992. Tato direktiva byla přijatá v souvislosti s jednotným trhem od roku 1993. Dle direktiv nesmí být v zemích Evropské unie jiná spotřební daň, než daň z minerálních olejů, energetických produktů, tabáku, alkoholu, piva a vína. Výrobky podléhají spotřební dani v okamžiku výroby nebo dovozu. Tato daň je ovšem splatná až v okamžiku konečné spotřeby (Kubátová, 2010).

3. 2. 1. Spotřební daně

Vzhledem k tomu, že u daní ze spotřeby se o částku daně navyšují ceny, jedná se o daně nepřímé. Protože jsou tyto daně již v ceně při nákupu, má tato daň dopad na spotřebitele. Poměr, v němž se daň rozdělí mezi výrobce, obchodníky a spotřebitele, rozhoduje elasticita poptávky a nabídky. Proto například daň z tabáku dopadá téměř celá na spotřebitele (Kubátová, 2010).

Daně ze spotřeby představují historicky nejstarší daně vůbec. Tyto daně měly původně naturální charakter, ale postupně s rozvojem peněžního hospodářství nabývaly peněžní podoby. Původně spotřební daně měly postihovat obraty a zisky obchodníků, ale vzhledem k tomu, že se začaly přesouvat do cen, stávali se jejich faktickými plátcí spotřebitelé (Kubátová, 2010).

U daní ze spotřeby rozlišujeme dvě základní skupiny. Jedná se o daně všeobecné, čili daně z prodejů (obratů), a druhou základní skupinu tvoří daně selektivní, tudíž vlastní spotřební daně (akcízy) (Kubátová, 2010).

Tyto daně se ukládají nepřímo na prodej výrobců a obchodníků s tím, že výrobci a obchodníci připočtou daň k ceně, čímž ji přesunou na spotřebitele. Daně z prodejů mají postihovat, až na výjimky, všechny výdaje spotřebitelů. Daň tvoří určitou procentní část ceny prodaného zboží, tudíž jsou tyto daně ukládány ad valorem. Mezi daně z prodejů patří také daň z obrátů a novější daň z přidané hodnoty. Daně z prodejů mají všeobecný charakter, protože obecně postihují všechny prodeje i přesto, že jsou ze zdanění vyloučeny některé druhy zboží či služeb (Kubátová, 2010).

Druhou skupinu tvoří daň ze spotřeb, neboli akcízy, které mají selektivní charakter. Tyto daně postihují pouze některé vybrané zboží, jako jsou tabák, alkoholické nápoje a další. Spotřební daně jsou daně jednotkové a základ daně tvoří množství, které je vyjádřeno v kusech nebo jiných fyzických jednotkách. Zřídka mohou být ad valorem, a to v případě, kdy působí jako selektivní prodejní daň. Na výrobním stupni nebo při dovozu u dovozce jsou ukládány akcízy, a to vždy jednorázově. Vzhledem k tomu, že při nepřímém ukládání daní ze spotřeby nelze zohlednit majetkové, důchodové a sociální poměry poplatníka, působí tyto daně in rem. Dopad daní z prodejů a ze spotřeby lze zjišťovat jen nepřímo (Kubátová, 2010).

3. 2. 2. Ekologické daně

Ekologické daně mají vyjadřovat náklady společnosti na odstranění negativní externality. Jedná se o znečištění životního prostředí látkami, které jsou škodlivé lidskému zdraví, ale také ty, které znečišťují celou planetu. Proto ekologické daně patří mezi tak zvané „nápravné daně“. Tyto daně mají napravovat selhání trhu ve směru vysílání nepravdivých signálů o efektivní alokaci zdrojů. Do daňového systému České republiky byly v lednu roku 2008 zavedeny další tři daně. Jedná se o daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Tyto tři daně dostaly společné pojmenování „Ekologické daně“. Daň ze zemního plynu v českém daňovém systému existovala již před rokem 2008, a to pod názvem daň z minerálních olejů a patřila mezi spotřební daně. Zbylé dvě daně byly zcela nové. Ekologické daně jsou tudíž nejmladšími daněmi v českém daňovém systému (Svátková, 2009).

Vzhledem k tomu, že ekologické daně měly změnit v rámci stávajícího celkového daňového zatížení pouze vnitřní relace, jedná se o ekologickou daňovou reformu. Tato reforma si klade dva hlavní cíle. První z nich je, jak uvádí Svátková, „stimulovat ekonomické subjekty k takovému chování, které povede ke snížení poškození životního prostředí a jeho dopadů na zdraví obyvatelstva.“ (2009, 236) Druhý cíl je snížení příspěvků na sociální pojistné nebo také daně z příjmů. Vzhledem k výše uvedenému se od ekologické daňové reformy očekává dvojitý výnos označován jako „double dividend“ (Svátková, 2009).

3. 2. 3. Daň z přidané hodnoty

Největší změnou v posledních desetiletích bylo ve spotřebním zdanění zavádění daně z přidané hodnoty a to v zemích s vyspělou tržní ekonomikou. Základem této daně je každý prodej zboží a služeb, s výjimkou finančních a právních služeb, ale také kapitálových statků, u kterých nelze jednoznačně určit nebo zjistit, co je základem daně (Kubátová, 2010).

Daň z přidané hodnoty ovšem přináší jisté výhody i nevýhody. Jako první z výhod lze uvést neutralitu. Daň z přidané hodnoty je neutrální vzhledem k volbě spotřebitelů i výrobců, umožňuje tak zdanit spotřebu domácností s vyloučením výrobních inputů. Druhou výhodou této daně je možnost zdanit služby. Jedná se o zvýšení úspěšnosti zdanění služeb, u kterých všeobecně existuje větší možnost daňových úniků (Kubátová, 2010).

Dále se jedná o výhodnost pro mezinárodní obchod. Spolu s rostoucí intenzitou mezinárodního obchodu stoupá význam omezení daňových distorzí v mezinárodním obchodě. Vzhledem k tomu, že technika daně umožňuje vývoz zboží bez daně, jsou tyto distorze odstraněny v nejvyšší možné míře (Kubátová, 2010).

Čtvrtou výhodou daně z přidané hodnoty je odolnost proti daňovým únikům. Na základě evidence i daní zaplacených z inputů snižuje systém refundací daně daňové úniky. Pátou a zároveň poslední výhodou je spolehlivost výnosů pro stát. Vzhledem k tomu, že daň rozšiřuje zdanění spotřeby o služby, snižuje distorze ve výběru spotřebitelů a je odolná vůči daňovým únikům, řadíme tuto daň mezi výnosově silné nepřímé daně (Kubátová, 2010).

S touto daní samozřejmě souvisí i jisté nevýhody. První nevýhodou daně z přidané hodnoty je náročnost přechodu na novou daň. Přejít na daň z přidané hodnoty je totiž proces administrativně a politicky velmi náročný. Druhou nevýhodou je administrativní nákladnost fungování daně. Daň z přidané hodnoty je administrativně náročná jak pro plátce, tak pro stát. Pokud má být tato daň účinná, je zapotřebí velké nákladnosti v administrativě. Nákladnost v administrativě vyplývá ze dvou faktorů, a to z množství plátců a náročnosti účtování. Poslední nevýhodou jsou pak obavy ze zvýšené inflace. Jedná se o nebezpečí, které by mohlo vzniknout ze zavedení daně (Kubátová, 2010).

Daň z přidané hodnoty je jedinou přípustnou všeobecnou daní ze spotřeby, a to ve všech zemích Evropské unie. Ze všech daní ze spotřeby má daň z přidané hodnoty nejvýhodnější vlastnosti, které jsou zapotřebí k zachování neutrality v mezinárodním

obchodě. Technika daně z přidané hodnoty totiž umožňuje zjistit zaplacenou daň, a to na všech stupních zpracování (Kubátová, 2010).

3. 3. Důchodové daně

V daňovém systému České republiky rozlišujeme daně dle typu poplatníka a to na daň z příjmů právnických osob a daň z příjmů fyzických osob. Jak daň z příjmů právnických osob, tak i daň z příjmů fyzických osob je upravována zákonem č. 586/1992 Sb, o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Výnosy z obou těchto daní tvoří poměrně podstatnou část příjmů veřejných rozpočtů (Černý, 2013).

3. 3. 1. Daň z příjmů fyzických osob

Od roku 1993 je uplatňována daň z příjmů fyzických osob, která nahradila daně ze mzdy, daně z příjmů z literární a umělecké činnosti a daně z příjmů obyvatelstva. Poplatníky daně z příjmů fyzických osob lze rozdělit do dvou skupin. V jedné skupině se hovoří o daňových rezidentech. O daňové rezidenty se jedná v případě, že fyzická osoba má na území České republiky bydliště nebo se zde zdržuje alespoň 183 dnů v kalendářním roce. Daňová povinnost u daňových rezidentů se vztahuje nejen na příjmy ze zdrojů v České republice, ale také na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Daňoví nerezidenti mají právě naopak pouze omezenou daňovou povinnost. Ta se vztahuje pouze na příjmy, které plynou ze zdrojů na území České republiky (Černý, 2013).

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy. Základ daně z příjmu této daně tvoří příjmy, které přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení příjmu. Sazba této daně je lineární a činí 15 % (Černý, 2013).

Příjmy, které jsou od daně osvobozeny, např. stipendia ze státního rozpočtu, dividendy, se do základu daně nezahrnují. Naopak je možno odčítat od základu daně po splnění určitých podmínek například hodnotu darů, daňovou ztrátu, úroky z hypotečního úvěru, zaplacené pojistné na životní pojištění i zaplacené členské příspěvky odborným organizacím. Zohledňovány jsou i slevy na dani, které se týkají sociální situace poplatníka.

V tomto případě se jedná o slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč a 4 020 Kč u poplatníka v době, kdy se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem (Černý, 2013).

Do příjmů ze závislé činnosti řadíme především příjmy z pracovněprávních vztahů. V tomto případě odevzdává daň z příjmů ze závislé činnosti zaměstnavatel za poplatníka (zaměstnance). Zaměstnavatel zaměstnanci měsíčně strhává zálohy na daň a zohledňuje přitom i všechny daňové úlevy, např. slevu na poplatníka a slevu na dítě. Od daně z příjmů ze závislé činnosti jsou například osvobozeny zvýhodnění, které poskytuje zaměstnavatel svým zaměstnancům provozujícím veřejnou dopravu osob. Do příjmů z podnikání řadíme hlavně příjmy z provozované živnosti. Jedná se například o příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy. U kapitálového majetku může být příjmem například podíl na zisku z majetkového podílu na akciové společnosti nebo úrokový výnos z držby směnek či státních dluhopisů. U příjmů z pronájmu jsou dílčím základem daně příjmy z pronájmu nemovitostí a z pronájmu movitých věcí, které jsou sníženy o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení (Černý, 2013).

3. 3. 2. Daň z příjmů právnických osob

Druhou základní příjmovou daní je daň z příjmů právnických osob, která taktéž v roce 1993 nahradila odvody ze zisku, důchodovou daň a zemědělskou daň. U daně z příjmů právnických osob jsou za poplatníky daně považovány osoby, které nejsou osobami fyzickými, a organizační složky státu. U daně z příjmů právnických osob není třeba rozlišovat zdroje příjmů. Předmětem daně z příjmů jsou veškeré příjmy z činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Stejně jako u daně z příjmů fyzických osob i u osob právnických rozlišuje zákon poplatníky na daňové rezidenty a daňové nerezidenty (Černý, 2013).

Základ daně z příjmů právnických osob se určuje z dosaženého účetního zisku a ten se následně upravuje na daňový základ. I u právnických osob si lze od daňového základu odečíst například ztrátu nebo 100 % výdajů na realizaci projektů výzkumu a vývoje. U úprav účetního zisku závisí především na uznatelných a neuznatelných daňových nákladech. Sazba daně z příjmů je taktéž lineární a činí 19 % (Černý, 2013).

3. 4. Shrnutí

V této podkapitole jsou přehledně uvedené jednotlivé politické strany a jejich plánované změny v daních po volbách v roce 2010.

Česká strana sociálně demokratická	
Daň z nemovitosti	Zvýšení daně z nemovitosti
Daň dědická	Zvýšení daně dědické; zavedení druhé sazby (i pro osoby blízké) u majetku nad 10 milionů Kč
Daň darovací	Zvýšení daně darovací; zavedení druhé sazby (i pro osoby blízké) u majetku nad 10 milionů Kč
Daň z převodu nemovitosti	Zvýšení daně z převodu nemovitosti
Spotřební daně	Maximalizace výnosů z pohonných hmot; v případě dramatického růstu cen ropy a navázaných energonositelů – snížení spotřební daně; zavedení lihových kolků se spotřební daní
Ekologické daně	Ekologické daně by měly stimulovat úspory všech druhů daní; podpora zákona o podpoře energetických úspor a výroby tepla z obnovitelných zdrojů; každý uspořený GJ bude možné odečíst ze základu daně
Daň z přidané hodnoty	Vrácení snížené sazby na původní úroveň u potravin, léků, novin a knih; zavedení DPH i pro finanční sektor
Daň z příjmů právnických osob	Zvýšení daně na 21 %; zavedení druhé sazby ve výši 30 %
Daň z příjmů fyzických osob	Zavedení progresivního zdanění; zavedení další sazby ve výši 38 % z hrubé mzdy, tedy 28,3 % ze superhrubé mzdy pro příjmy nad 100 000 Kč

TOP 09	
Daň dědická	Zrušení daně dědické
Daň darovací	Zrušení daně darovací
Daň z převodu nemovitosti	Zrušení daně z převodu nemovitosti
Daň z příjmů právnických osob	Zrušení stávajících daňových výjimek; sjednocení základu daně
Daň z příjmů fyzických osob	Zrušení stávajících daňových výjimek; sjednocení základu daně

Občanská demokratická strana	
Daň z nemovitosti	Udržení daně z nemovitosti na současné úrovni
Daň dědická	Udržení daně dědické na současné úrovni
Daň darovací	Udržení daně darovací na současné úrovni
Daň z převodu nemovitosti	Udržení daně z převodu nemovitosti na současné úrovni
Spotřební daně	Udržení spotřebních daní na současné úrovni
Ekologické daně	Udržení ekologických daní na současné úrovni
Daň z přidané hodnoty	Udržení daně z přidané hodnoty na současné úrovni
Daň z příjmů právnických osob	Zachování rovné daně z příjmu právnických osob
Daň z příjmů fyzických osob	Zachování rovně daně z příjmů fyzických osob

Komunistická strana Čech a Moravy	
Daň dědická	Zachování osvobození od daně u převodu menších majetků (do 4 milionů Kč), u převodu většího majetku obnovit daň včetně progrese
Ekologické daně	Postupná příprava ekologické daně (emise CO ₂ , spotřeba energií) s návratností do úspor energií pro domácnosti
Daň z přidané hodnoty	Vrácení snížené sazby DPH na 5 u zboží základní potřeby, ekologické veřejné dopravy; zavést nulovou sazbu daně u základních potravin a léků
Daň z příjmů právnických osob	Zavedení dvou daňových pásem, 24 % a 32 %
Daň z příjmů fyzických osob	Zavedení odstupňované daně v pěti pásmech, 9 % až 40 %

3. 5. Daňové změny

V této podkapitole jsou uvedeny změny, které nastaly v daních po volbách v roce 2010. Vzhledem k tomu, že v roce 2013 byly volby předčasné, budou změny uvedeny pouze do roku 2013.

3. 5. 1. Daňové změny v roce 2011

V roce 2011 se nově zavedla tzv. „povodňová daň“. Tato daň má za následek snížení všem fyzickým osobám měsíční slevu na poplatníka o 100 Kč. Měsíční sleva na poplatníka tedy nově činila 1 970 Kč (www.mesec.cz).

Velká změna, která také nastala, byla platnost nového daňového řádu. S novým daňovým řádem začíná oprávnění uložit správci daně za opožděné daňové přiznání o více než 5 dní pokutu ve výši 0,05 % vyměřené daně nebo nadměrného odpočtu, resp. 0,01 % daňové ztráty, maximálně však 5 % z daňové povinnosti. Další změnou v daňovém řádu je nemožnost podat tzv. odvolání proti vlastnímu přiznání (www.mesec.cz).

Některé změny nastaly i v zákonu o dani z přidané hodnoty. První změnou je vrácení daně z přidané hodnoty u nedobytných pohledávek. Znamená to, že plátcí daně z přidané hodnoty mají možnost v případě nedobytné pohledávky provést opravu DPH a snížit tak svou daňovou povinnost. Od roku 2011 tato změna platila pouze z pohledávek, které vznikly nejpozději půl roku před rozhodnutím soudu o úpadku. Tyto pohledávky taky musí být řádně přihlášeny a uznány soudem. Doručení zvláštního opravného dokladu dlužníkovi je podmínkou pro opravu a nárok na vrácení části daně. Opravný doklad je nutno přiložit i k daňovému přiznání. Daň z přidané hodnoty se vrací do tří let od konce zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost daň uhradit (www.mesec.cz).

Druhou změnou je, že odběratel ručí za odvod dodavatele. Pokud je odběratel plátcem daně, tak ručí za odvedení DPH na výstupu dodavatelem. Dochází k tomu v případě, že dodavatel záměrně daň neodvede nebo se dostane do situace, kdy ji odvést nemůže, a odběratel o této skutečnosti ví nebo by alespoň vědět měl. Pokud je cena za přijaté zdanitelné plnění bez ekonomického opodstatnění zjevně odchylná od ceny obvyklé, je možno taktéž

aplikovat princip ručení. Vláda také schválila ustanovení zavázat se ručením dobrovolným zaplacením daně za dodavatele, a to přímo na účet finančního úřadu. Pokud dojde k dvojí úhradě, bude přeplatek použit na úhradu jiných nedoplatků poskytovatele zdanitelného plnění, tedy dodavatele (www.mesec.cz).

Revers-charge je třetí změnou u daně z přidané hodnoty. Revers-charge přenesl daňovou povinnost na odběratele u některých druhů plnění. Jedná se o dodání stavebních a montážních prací, dodání šrotu a odpadu, obchodování s emisními povolenkami. Mechanismem revers-charger dojde k zamezení daňových úniků. Princip revers-charge byl do roku 2011 využíván pouze u dodání zlata, ale vzhledem k nárůstu daňových úniků se zavádí i u dalších komodit (www.mesec.cz).

Dále se také mění dosavadní limit pro osvobození od DPH u zásilek ze zemí mimo EU. Tento limit je snížen na 22 EUR, takže tato změna zahrne mnohem větší objem dodávek (www.mesec.cz).

Hlavní změnou v zákoně o dani z nemovitosti je možnost podat daňové přiznání u spoluvlastnických osob pouze za svůj spoluvlastnický podíl, a to i u staveb. Do konce roku 2010 se u spoluvlastnických osob mohlo podávat daňové přiznání za spoluvlastnický podíl pouze u pozemků. Další novinkou je také možnost spoluvlastníků nemovitosti či pozemku zvolit zmocněnce, který nemusí být spoluvlastníkem a který podá daňové přiznání za celou nemovitost svým jménem, a s ním pak bude komunikovat příslušný finanční úřad. Zmocněnec také zodpovídá za včasné a správné zaplacení daně (www.mesec.cz).

Změna, která nastala u spoluvlastnických osob, pomůže podle odborníků hlavně developerským společnostem. V případě, že se spoluvlastník rozhodne podat daňové přiznání za svůj spoluvlastnický podíl, musí takto učinit nejpozději do konce ledna. Pokud jeden ze spoluvlastníků takto učiní, musí i ostatní spoluvlastníci podat daňové přiznání za svůj podíl. V případě, že podává každý spoluvlastník daňové přiznání za svůj spoluvlastnický podíl, přiznává a platí každý spoluvlastník daň ve výši svého podílu na celkové dani odpovídající jeho podílu na pozemku nebo na stavbě. Pokud nastane situace, že některý ze spoluvlastníků daňové přiznání nepodá, vyměří mu daň příslušný finanční úřad (www.mesec.cz).

K datu 1. 1. 2011 nabyl účinnost i daňový řád, který nově vyměřuje tresty za nesplnění daňových povinností. U spoluvlastnických osob se pak jedná o trest za nesplnění daňových povinností, který vzniká pátým pracovním dnem po termínu podání, a to ve výši 0,05 %

z vyměřené daně za každý den prodlení, nejvýše však 5 % stanovené daně. V případě, že je vyměřená pokuta méně než 500 Kč, je spoluvlastník povinen odvést částku nejméně ve výši 500 Kč (www.mesec.cz).

Novela zákona o daních z příjmů také přinesla několik zásadních změn. První změnou je zrušení osvobození příjmů z ekologických zdrojů, tudíž se osvobození uplatnilo naposledy za rok 2010. Další zrušení osvobození od daně se týká některých druhů výluhových náležitostí a řady obdobných zvláštních úprav. Jedná se například o peněžité náhrady představitelů státní moci a zdanění nově také podléhá i plat a peněžité náhrady prezidenta republiky a renta bývalého prezidenta (www.mesec.cz).

Zrušeny jsou také slevy na dani u právnických osob, které zaměstnávají více než 50% osob se zdravotním postižením. Dosud tato sleva byla ve výši poloviny sazby daně. Zvýšená je také sleva na poplatníka ve výši 100 Kč měsíčně. Znamená to, že roční sleva na poplatníka činí 23 640 Kč. Pro uznání nájemného jako výdaje musí nově být minimální doba nájmu hmotného majetku, alespoň minimální doba odepisování zkrácena u majetku zařazeného v odpisové skupině 2 a 3 až o 6 měsíců. U poplatníků, kteří mají příjmy z podnikání či z jiné samostatné výdělečné činnosti, se zavádí nový druh výdajového paušálu. Jedná se o příjmy z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku a jeho výše činí 30 % uvedených příjmů (www.mesec.cz).

Nově je v zákoně o dani z příjmů nahrazena podmínka týkající se možnosti tvorby zákonné opravné položky. Znamená to, že účtující věřitelé nyní mohou odepsat problémovou pohledávku za předpokladu, že se nejedná o pohledávku nabytou bezúplatně nebo o pohledávku vzniklou mezi spojenými osobami. Nově je také paušální zákaz daňového odpisu pohledávek vzniklých mezi spojenými osobami, ke kterým je možno tvořit zákonnou opravnou položku za dlužníky v insolvenčním řízení. U pohledávek vyšších než 200 000 Kč proběhla změna také. Odpadá nutnost vymáhat je soudně (www.mesec.cz).

3. 5. 2 Daňové změny od roku 2012

Od roku 2012 je nově zvýšena sazba snížené daně z přidané hodnoty z původních 10 % na 14 %. Nově je také zavedeno, že je možno u oprav základu daně u více uskutečněných plnění vystavit „souhrnný“ opravný daňový doklad. Do tohoto souhrnného

dokladu stačí uvést pouze rámcové vymezení původních zdanitelných plnění a rozdíly mezi opraveným základem daně a základem daně u původních zdanitelných plnění. V případě, že se jedná o plnění v cizí měně, lze nově použít pro přepočítání koruny i kurz, který je platný první pracovní den kalendářního roku, ve kterém vznikl důvod opravy (www.mesec.cz).

Při odpočtu daně u technického zhodnocení staveb, bytů a nebytových prostor se nově prodlužuje lhůta z 5 na 10 let, a to pouze u staveb, které jsou pořízeny až po 1. 1. 2012. U staveb pořízených před rokem 2012 zůstává lhůta 5 let. V případě ručení příjemce zdanitelného plnění proběhla další změna. Příjemce ručí také za nezaplacenou daň, která byla za zdanitelné plnění zcela nebo z části převedena bezhotovostním převodem na účet vedený poskytovatelem platebních služeb mimo tuzemsko (www.mesec.cz).

U daně z nemovitosti jsou zavedené nové sazby pro zpevněné plochy pozemků, které jsou využívány k podnikání nebo v souvislosti s ním. V případě, že se jedná o pozemek používaný pro zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství, činí sazba 1 Kč za m². U ostatní podnikatelské činnosti se jedná o 5 Kč za m². V případě, že zpevněná plocha slouží různým podnikatelským činnostem a nelze vymezit rozsah výměry zpevněné plochy pozemku podle jednotlivých činností, použije se v tomto případě sazba daně vyšší, tedy 5 Kč za m² (www.mesec.cz).

Další změny nastaly také v zákoně o daních z příjmů. Jak je již uvedeno výše snížená sazba daně z přidané hodnoty se zvýšila o 4 %, to je na 14 %. Toto zvýšení sazby daně s sebou přináší jisté výhody pro rodiny. Díky tomuto zvýšení snížené sazby DPH se zvýší sleva na dítě o 150 Kč. Tedy měsíční sleva bude činit 1 117 Kč a roční výše se bude rovnat částce 13 404 Kč (www.mesec.cz).

Od roku 2012 se ruší tzv. „povodňová daň“, která byla zavedena pouze pro rok 2011. Znamená to, že sleva na poplatníka se opět zvýší na původních 24 840 Kč (www.mesec.cz).

Sazba daně spotřební se k roku 2012 také zvedla. Sazba vzrostla u cigaret o pět haléřů za kus, u doutníků o deset haléřů za kus a u řezaného tabáku o šedesát korun za kilogram (www.mesec.cz).

3. 5. 3. Daňové změny v roce 2013

Od roku 2013 došlo opět ke zvýšení sazeb daně z přidané hodnoty. Zvýšila se jak sazba základní, tak sazba snížení. Sazba základní je nově zvýšena o 1 %. Znamená to, že z původních 20 % se navýšila na 21 %. Sazba snížená je taktéž navýšena o 1 %. Z původních 14 % na 15 % (www.businessinfo.cz).

Další změna v zákoně o dani z přidané hodnoty proběhla v rozšíření ručení za odvod daně například v případě, kdy provede plátce platbu za zdanitelné plnění dodavateli, jehož účet nebude zveřejněn správcem daně (www.businessinfo.cz).

Změna nastala i v osvobození při převodu nemovitosti. Prodlužuje se lhůta, po jejímž uplynutí jsou převody nemovitosti osvobozeny od daně z přidané hodnoty ze tří na pět let. Nově je také měsíční zdaňovací období obdobím základním pro všechny plátce. Zdaňování čtvrtletní může využívat jen ten plátce, jehož obrat nepřekročí ve zdaňovacím období částku 10 000 000 Kč. Dále je od roku 2013 možné využít registrace jako osoby identifikované k dani namísto registrace jako plátce u některých typů transakcí (www.businessinfo.cz).

U daně z příjmů v roce 2013 nedošlo k příliš mnoha změnám. Změny se týkají výdajových paušálů u daně z příjmů fyzických osob. Omezení nastalo u uplatňování výdajových paušálů ve výši 30 % a 40 %. U těchto paušálních výdajů byl zaveden absolutní strop. U 40 % výdajového paušálu nesmí poplatník překročit částku ve výši 800 000 Kč. U výdajového paušálu ve výši 30 % je absolutní strop stanoven na 600 000 Kč (www.businessinfo.cz).

Další změnou v zákoně o dani z příjmů prošla srážková daň. Došlo ke zvýšení srážkové daně z pasivních příjmů, tzn. z dividend, úroku, licenčních poplatků. Tato daň se navýšila z původních 15 % na 35 % (www.businessinfo.cz).

U daně z příjmů fyzických osob došlo také k několika změnám. Nastalo solidární zvýšení⁹ této daně ve výši 7 %. Tato daň se použije v případě, že příjem převyšuje 48 násobek průměrné mzdy. (www.businessinfo.cz).

Nově od roku 2013 je navýšena daň z převodu nemovitosti na 4 % (www.businessinfo.cz).

---

⁹ Solidární zvýšení daně ve výši 7 % bude použito v případě, kdy příjmy překročí 48násobek průměrné mzdy. Toto zvýšení se týká pouze příjmů ze závislé činnosti a příjmů ze samostatné výdělečné činnosti.

3. 6. Shrnutí

V této podkapitole jsou stručně a přehledně uvedeny jednotlivé změny, které nastaly po roce 2010.

2011	
Daně ekologické	Zrušení osvobození příjmů z ekologických zdrojů
Daň z příjmů právnických osob	Zrušení slevy na dani v případě zaměstnávání více než 50 % osob se zdravotním postižením; snížení roční slevy na poplatníka na 23 640 Kč ročně
Daň z příjmů fyzických osob	Snížení měsíční slevy na poplatníka o 100 Kč. Zavedení „povodňové daně“; nový druh výdajového paušálu – příjmy z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku ve výši 30 % uvedených příjmů

2012	
Daň z nemovitosti	Nové sazby u daně z pozemků. Pokud se jedná o pozemek používány pro zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství – sazba 1 Kč za m ² ; pozemek používány pro ostatní podnikatelské činnosti – sazba 5 Kč za m ²
Daně spotřební	Nárůst sazby u cigaret o 5 haléřů/ks, u doutníků o 10 haléřů/ks a u řezaného tabáku o 60 Kč/kg
Daň z přidané hodnoty	Zvýšení snížené sazby na 14 %
Daň z příjmů právnických osob	Zvýšení slevy na dítě o 150 Kč měsíčně – ročně 13 404 Kč; sleva na poplatníka zvýšená na 24 840 Kč.
Daň z příjmů fyzických osob	Zvýšení slevy na dítě o 150 Kč měsíčně – ročně 13 404 Kč; sleva na poplatníka

	zvýšená na 24 840 Kč.
--	-----------------------

2013	
Daň z převodu nemovitosti	Navýšena daň z převodu nemovitosti na 4 %
Daň z přidané hodnoty	Zvýšení snížené sazby na 15 %, zvýšení základní sazby na 21 %
Daň z příjmů fyzických osob	Omezení výdajových paušálu ve výši 30 % a 40 %. U 40 % výdajového paušálu nesmí být překročena částka 800 000 Kč. U 30 % výdajového paušálu nesmí být překročena částka 600 000 Kč. Solidární zvýšení ve výši 7%

4. Analýza dopadu změn daní na celkovou ekonomiku České republiky

4. 1. Majetkové daně

Vzhledem k tomu, že tiskové zprávy Ministerstva financí České republiky neuvádějí majetkové daně jednotlivě, ale jako celek, je tomu tak i v této práci (www.mfcr.cz).

Ke změně v majetkových daních došlo v roce 2012. Jednalo se konkrétně o daň z nemovitosti. I přesto, že došlo k nárůstu inkasa této daně o 11,36 %, největší podíl na příjmu do státního rozpočtu měla daň darovací. Inkaso majetkových daní přispělo do státního rozpočtu částkou 11,1 mld. Kč. Největší podíl na tomto inkasu mělo zavedení 32 % daně na bezúplatné nabytí emisních povolenek. Zavedení tohoto zdanění přispělo do státního rozpočtu cca 3 mld. Kč (www.mfcr.cz).

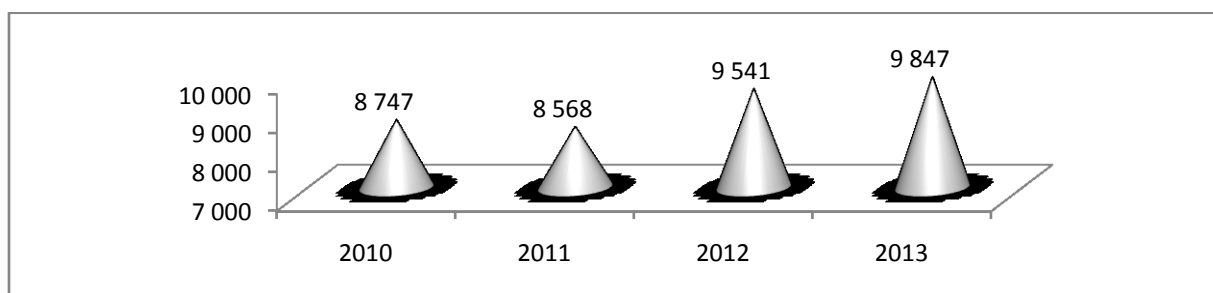
K další významné změně v majetkových daních došlo v roce 2013. V tomto roce došlo ke zvýšení daně z převodu nemovitosti na 4 %. Inkaso majetkových daní do státního rozpočtu v roce 2013 činilo 9,1 mld. Kč. Oproti roku 2012 došlo k poklesu, a to i přes zvýšení sazby z převodu nemovitosti o 2 mld. Kč. Toto celkové snížení příjmu majetkových daní do státního rozpočtu mělo za následek hlavně to, že od toho roku již nebylo součástí daně darovací bezúplatné nabytí emisních povolenek (www.mfcr.cz).

4. 1. 1. Daň z nemovitosti

Změnu u daně z nemovitosti ve svém volebním programu uváděla Česká strana sociálně demokratická. Tato politická strana propagovala zvýšení daně z nemovitosti. Naopak Občanská demokratická strana propagovala udržení této daně na současné úrovni.

Změny u této daně nastaly v roce 2012. Jednalo se o zavedení sazeb z pozemků. U pozemku, který je používán pro zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství, činí nově sazba od roku 2012 1 Kč za m². U pozemku, který je používán pro ostatní podnikatelské činnosti, činí nově sazba od roku 2012 5 Kč za m². V následujícím grafu je uveden vývoj inkasa od roku 2010 do roku 2013.

Obr. 4. 1. Vývoj inkasa daně z nemovitosti v mil. Kč

Zdroj: [www. mfcr.cz](http://www.mfcr.cz)

Lze si povšimnout, že výše zmiňována změna, která nastala v roce 2012, měla za následek zvýšení inkasa této daně o 11,36 % oproti roku předchozímu. Ovšem největší nárůst inkasa této daně nastal v roce 2010, kdy došlo k navýšení sazeb z pozemků a ze staveb o 50 %. Toto navýšení dosahovalo výše 37,5 %.

Tab. 4. 1. Tempo růstu inkasa daně z nemovitosti v letech 2010 až 2013

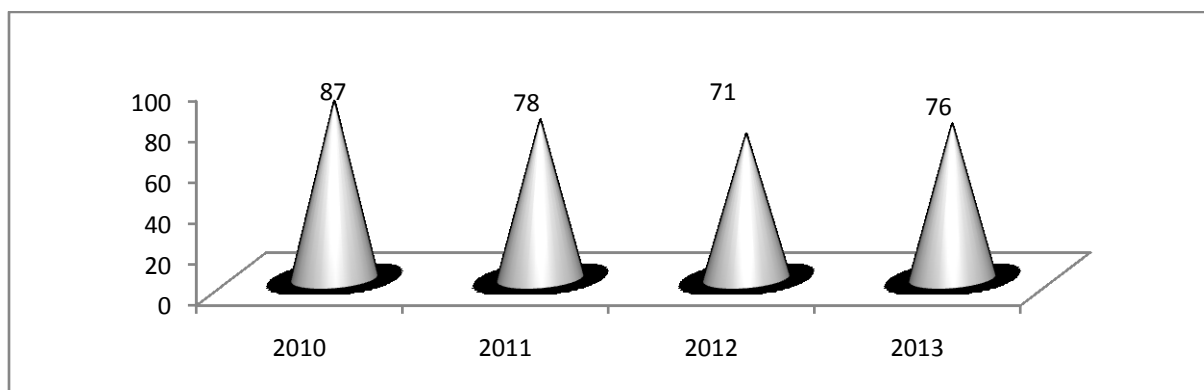
Období	2010	2011	2012	2013
Tempo růstu (%)	37,5	-2	11,36	3,2

4. 1. 2. Daň dědická

Tato daň byla zmiňována u všech čtyř politických stran. Česká strana sociálně demokratická měla v úmyslu zvýšit tuto daň a zároveň zavést druhou sazbu v případě majetku nad 10 milionů Kč a to i pro osoby blízké. Zatímco strana TOP 09 chtěla zrušit úplně, Občanská demokratická strana chtěla tuto daň udržet na současné úrovni. Komunistická strana Čech a Moravy propagovala ve svém daňovém programu zachování osvobození od daně u převodu do 4 milion Kč a u majetku nad tuto částku chtěli obnovit tuto daň včetně progrese.

Po volbách v roce 2010 se daň dědická nedočkala žádné změny. Tato daň byla do roku 2013 zachována ve výši 3 %. A stále byla osvobozená první a druhá skupina osob.

Obr. 4. 2. Vývoj inkasa daně dědické v mil. Kč

Zdroj: [www. mfcr.cz](http://www.mfcr.cz)

I přesto, že od roku 2010 nedošlo u daně dědické k žádné legislativní změně, lze si povšimnout, že tempo růstu inkasa daně v roce 2011 pokleslo o 10,3 %. K nárůstu inkasa daně došlo až v roce 2013, kdy tempo růstu inkasa daně dědické vzrostlo o 7 %.

Tab. 4. 2. Tempo růstu inkasa daně dědické v letech 2010 až 2013

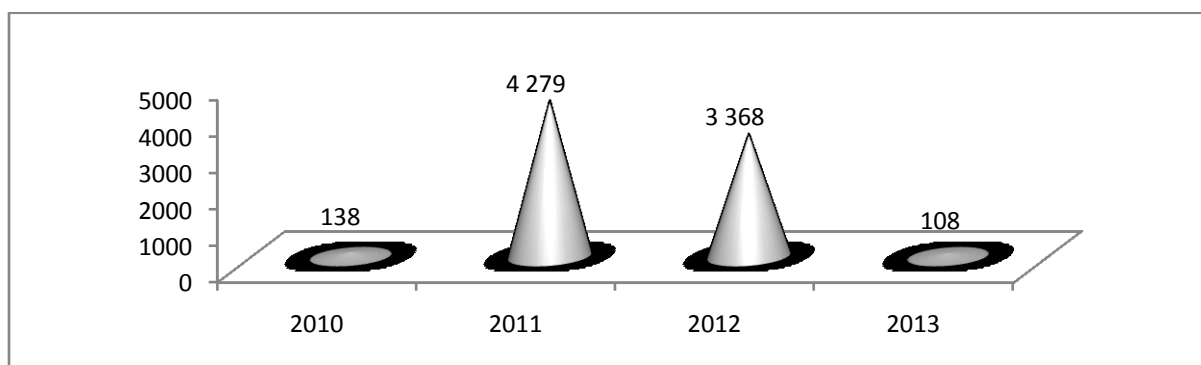
Období	2010	2011	2012	2013
Tempo růstu (%)	-1,13	-10,3	-9	7

4. 1. 3. Daň darovací

Návrhy na změny uváděly politické strany také u daně darovací. Česká strana sociálně demokratická navrhovala zvýšení této daně. Dále bylo v programu uvedeno i zavedení druhé sazby v případě majetku nad 10 milionů Kč, a to i pro osoby blízké. Stejně jako u daně dědické strana TOP 09 propagovala zrušení této daně a Občanská demokratická strana propagovala ve svém programu udržení daně na současné úrovni.

Stejně jako u daně dědické neprošla tato daň žádnou legislativní změnou od roku 2010 do roku 2013. Daň darovací byla do roku 2013 stále ve stejné výši a nadále zůstaly osvobozeny první a druhá skupina osob.

Obr. 4. 3. Vývoj inkasa daně darovací v mil. Kč

Zdroj: www.mfcr.cz

I přesto, že tato daň neprošla změnou ve výši sazby od roku 2010, lze si povšimnout, že v roce 2011 došlo k obrovskému nárůstu inkasa této daně. Jednalo se o 3 000 % oproti roku předchozímu. Toto rapidní navýšení mělo za následek zavedení 32 % daně na bezúplatné nabytí emisních povolenek. V roce 2012 došlo k poklesu tempa růstu o 21,3 % a v roce 2013 o 96,8 %.

Tab. 4. 3. Tempo růstu inkasa daně darovací v letech 2010 až 2013

Období	2010	2011	2012	2013
Tempo růstu (%)	-14,8	3000	-21,3	-96,8

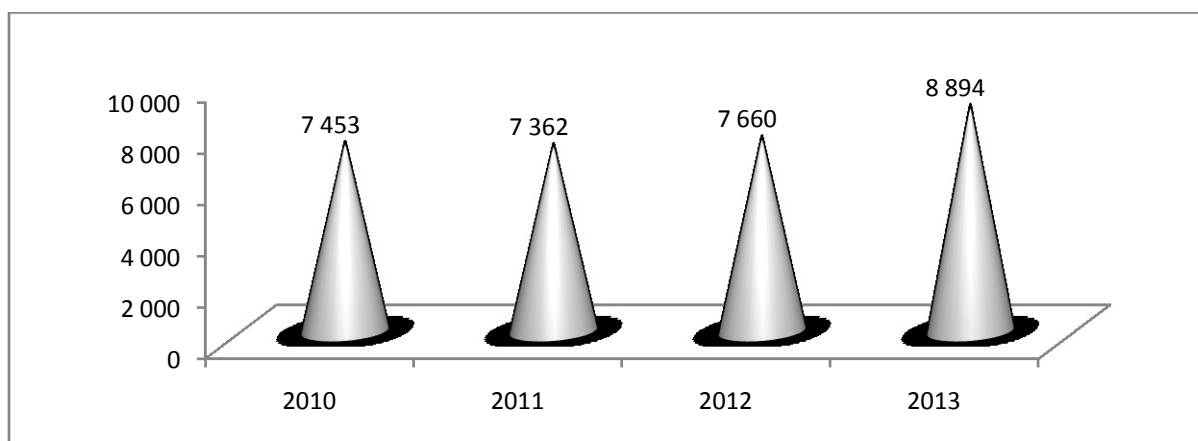
4. 1. 4. Daň z převodu nemovitosti

Stejně jako daň dědická a daň darovací, měla podle návrhu projít určitými změnami i daň z převodu nemovitosti. Navrhované změny u daně z převodu nemovitosti se u jednotlivých politických stran lišily.

Česká strana sociálně demokratická navrhovala zvýšení této daně. TOP 09, stejně jako u daně dědické a darovací, propagovala úplné zrušení této daně a Občanská demokratická strana navrhovala udržení daně z převodu nemovitosti na současné úrovni.

Tak jako ve svém volebním programu propagovala Česká strana sociálně demokratická, došlo ke zvýšení této daně. V roce 2013 se tato daň navýšila na 4 %.

Tab. 4. 4. Vývoj inkasa daně z převodu nemovitosti v mil. Kč

Zdroj: www.mfcr.cz

V roce 2010 bylo inkaso daně sníženo oproti roku předchozímu o 4,6 %. V roce následujícím došlo opět k poklesu, ale o pouhých 1,2 %. Teprve v roce 2012 začalo inkaso daně opět růstu. Největší nárůst inkasa daně z převodu nemovitosti nastal v roce 2013. V tomto roce se inkaso daně zvýšilo o 16 % oproti roku předchozímu. Tento nárůst měl za následek zvýšení sazby daně na 4 %.

Tab. 4. 4. Tempo růstu daně z převodu nemovitosti v letech 2010 až 2013

Období	2010	2011	2012	2013
Tempo růstu (%)	-4,6	-1,2	4	16

4. 2. Selektivní daně

Ze stejného důvodu, jako je tomu u daní majetkových, je i u daní spotřebních a ekologických uvedeno plnění státního rozpočtu souhrnně (www.mfcr.cz).

V roce 2011 došlo ke změně v ekologických daních, a to konkrétně v osvobození příjmů z ekologických zdrojů. V tomto roce bylo inkaso těchto daní do státního rozpočtu ve výši 139,2 mld. Kč. Plánovaný příjem z těchto daní do státního rozpočtu byl nenaplněn, a to ve výši 1,6 mld. Kč. Toto nenaplnění příjmu státního rozpočtu ovlivnilo především zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření (www.mfcr.cz).

V roce 2012 došlo ke změně u spotřebních daní. Jednalo se konkrétně o změnu sazeb u tabákových výrobků. V tomto roce činilo celkové inkaso selektivních daní 139,6 mld. Kč. Inkasovaná daň z tabákových výrobků dosáhla o 2 mld. Kč více oproti roku předchozímu. Změna u tabákových výrobků měla také nejvýznamnější vliv na inkaso spotřebních daní do státního rozpočtu (www.mfcr.cz).

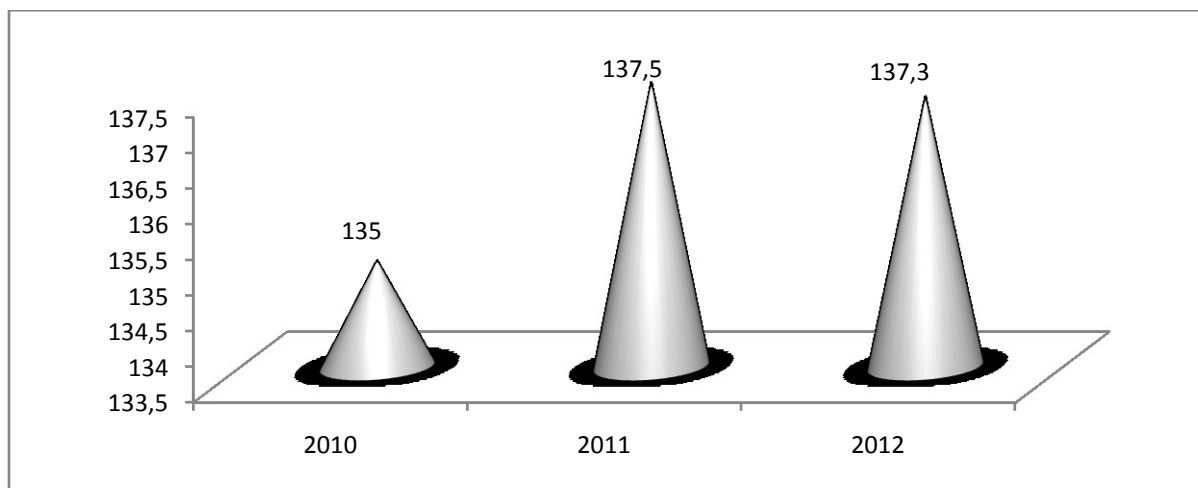
4. 2. 1. Spotřební daně

Vzhledem k tomu, že celní správa prozatím nevydala výroční zprávu za rok 2013, je tato daň sledována na časové ose pouze do roku 2012.

Česká strana sociálně demokratická měla v úmyslu usilovat o maximalizaci výnosů z pohonných hmot. Další zmínka o spotřebních daních u této strany byla v souvislosti s tím, že v případě dramatického růstu cen ropy a návazných energonositelů by mohlo dojít ke snížení spotřební daně. Poslední změnou propagovanou touto stranou bylo zavedení lihových kolků se spotřební daní. Občanská demokratická strana propagovala udržení spotřebních daní na současné úrovni.

U spotřebních daní došlo ke změně v roce 2012. Tato změna nebyla ovšem propagována v daňovém programu ani u jedné z uvedených stran. Došlo ke změně nárůstu sazby daně u cigaret o 5 haléřů za kus, u doutníků o deset haléřů za kus a u řezaného tabáku o 60 Kč za kilogram.

Obr. 4. 5. Tempo růstu inkasa spotřebních daní v mld. Kč

Zdroj: www.celnisprava.cz

Lze si povšimnout, že k nárůstu daně došlo v roce 2010, a to o 5,5 %. Tento nárůst mělo za následek zvýšení sazeb na všechny vybrané výrobky. Jednalo se například o pohonné hmoty, sazba se zvýšila přibližně o 1 Kč/l. Dále se jednalo o zvýšení sazby daně z lihu, kdy se cena 0,5 litru 40 procentní lihoviny zvýšila přibližně o 5 Kč včetně daně z přidané hodnoty.

Tab. 4. 5. Tempo růstu inkasa spotřebních daní v letech 2010 až 2012

Období	2010	2011	2012
Tempo růstu (%)	5,5	1,7	-0,01

V roce, kdy došlo ke zvýšení spotřební daně u tabákových výrobků, došlo ke snížení spotřební daně o 0,01 %.

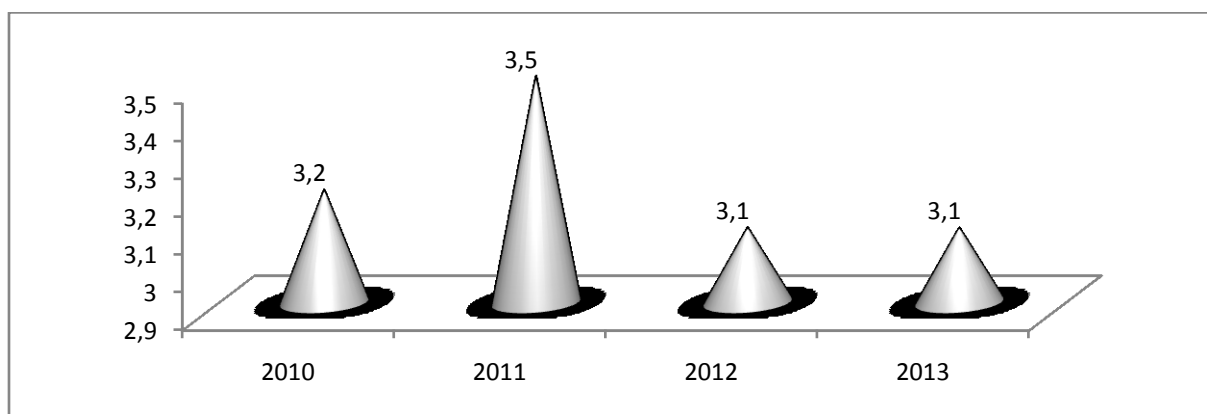
4. 2. 2. Ekologické daně

Změny u daně ekologické byly propagovány především Českou stranou sociálně demokratickou. Občanská demokratická strana propagovala opět udržení daní na současné úrovni.

Česká strana sociálně demokratická uváděla ve svém daňovém programu, že budou podporovat zákon o podpoře energetických úspor a výroby tepla z obnovitelných zdrojů, v případě úspory GJ bude možné každý uspořený GJ odečíst ze základu daně.

Jedinou změnou, kterou ekologické daně prodělaly po volbách v roce 2010, bylo zrušení osvobození příjmů z ekologických zdrojů. Tato změna nastala v roce 2011.

Obr. 4. 6. Inkaso daně ekologické v mld. Kč

Zdroj: www.celnisprava.cz

U daní ekologických nedochází k příliš velkým změnám. Lze si také povšimnout, že i inkasované částky se pohybují téměř ve stejné výši. V roce 2011 došlo k nárůstu inkasa daně o 9,4 %, a to v důsledku změny, která je již uvedena výše. Také je toto zvýšení ovlivněno zavedením odvodu z elektřiny ze slunečního záření. V roce 2012 došlo k poklesu inkasa daně o 11,4 %. Toto snížení není v důsledku legislativních změn. V roce 2013 se inkaso daně nezměnilo.

Tab. 4. 6. Tempo růstu ekologické daně v letech 2011 až 2013

Období	2011	2012	2013
Tempo růstu (%)	9,4	-11,4	0

V roce 2011 byl plánovaný objem financí do státního rozpočtu naplněn, a to hlavně díky zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření.

4. 2. 3. Daň z přidané hodnoty

V roce 2010 byla snížena sazba daně z přidané hodnoty ve výši 10 % a základní sazba daně ve výši 20 %. Česká strana sociálně demokratická propagovala vrácení snížené sazby daně na 9 % u potravin, léků, novin a knih. Zároveň také tato strana navrhovala zavedení daně z přidané hodnoty i pro finanční sektor.

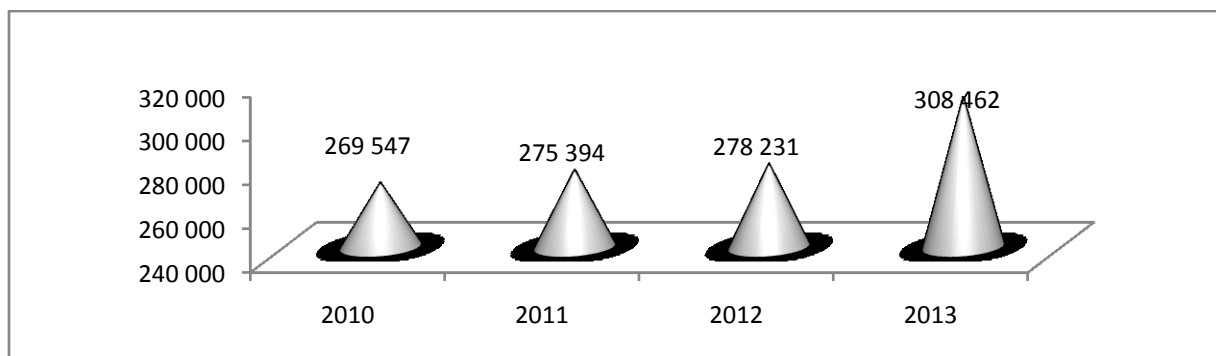
Komunistická strana Čech a Moravy taktéž navrhovala snížení sazby daně na 5 % u zboží základní potřeby a ekologické veřejné dopravy. Dále také navrhovala zavedení nulové sazby daně u základních potravin a léků.

Občanská demokratická strana propagovala ve svém programu udržení daně na současné úrovni.

Po roce 2010 nastalo u daně z přidané hodnoty změn hned několik. V roce 2012 došlo k navýšení snížené sazby daně z 10 % na 14 %. Další změna nastala v roce 2013. V tomto roce došlo k navýšení snížené sazby daně na 15 % a k navýšení základní sazby daně na 21 %.

Na inkaso daně z přidané hodnoty mají nepochybně velký vliv právě legislativní změny daňových zákonů.

Obr. 4. 7. Vývoj inkasa daně z přidané hodnoty v mil. Kč

Zdroj: www.mfcr.cz

Po volbách v roce 2010, tedy od roku 2011, došlo pouze k nepatrnému nárůstu inkasa daně o 2,2 %. V tomto roce se sazby daně nezměnily. K další změně došlo až v roce 2012, kdy se zvýšila sazba snížené daně z původních 10 % na 14 %. I přesto, že se sazba daně zvýšila o 4 %, tempo růstu inkasa se zvýšilo pouze o 1 %. Následkem toho je, že snížené sazbě daně nepodléhá mnoho produktů. K dalšímu většímu nárůstu inkasa došlo v roce 2013.

V tomto roce se tempo růstu zvýšilo o 10,9 %. V tomto období byly obě sazby daně zvýšeny o 1 %.

Tab. 4. 7. Tempo růstu daně z přidané hodnoty v letech 2010 až 2013

Období	2010	2011	2012	2013
Tempo růstu (%)	6,2	2,2	1	10,9

Pokladní plnění státního rozpočtu za rok 2012 u daně z přidané hodnoty činilo 199,7 mld. Kč. Znamená to tedy, že meziroční růst inkasa této daně byl o 4,1 % oproti roku předchozímu. Plánovaný objem těchto financí ve státní pokladně byl ve výši 15,5 %. Je tedy zřejmé, že plánovaný objem inkasa této daně nebyl naplněn i přesto, že snížená sazba daně v tomto roce vzrostla na 14 % (www.mfcr.cz).

Hlavní příčinou, proč inkaso daně v roce 2012 pokleslo, byly opatrnostní důvody spotřebitelů. Ti kvůli obavám z budoucnosti hospodářského vývoje raději odkládali spotřebu nedůležitých statků či služeb, a to z důvodu zvýšení snížené sazby DPH (www.mfcr.cz).

Příjem do státního rozpočtu z daně z přidané hodnoty činil v roce 2013 220 mld. Kč. Plánovaný objem příjmů z této daně byl překročen o 8 mld. Kč. Na takto velkém nárůstu příjmu této daně se podílela hlavně změna ve výši obou sazeb. Je možné, že takto vysoké plnění mělo za následek i opatření proti daňovým únikům (www.mfcr.cz).

4. 3. Důchodové daně

4. 3. 1. Daň z příjmu právnických osob

U daně z příjmu právnických osob bylo mnoho navrhovaných změn. Česká strana sociálně demokratická navrhovala zvýšení daně na 21 %. Další navrhovaná změna touto stranou bylo zavedení druhé sazby ve výši 30 %.

Občanská demokratická strana navrhovala zrušení stávajících daňových výjimek a sjednocení základu daně u daně z příjmu.

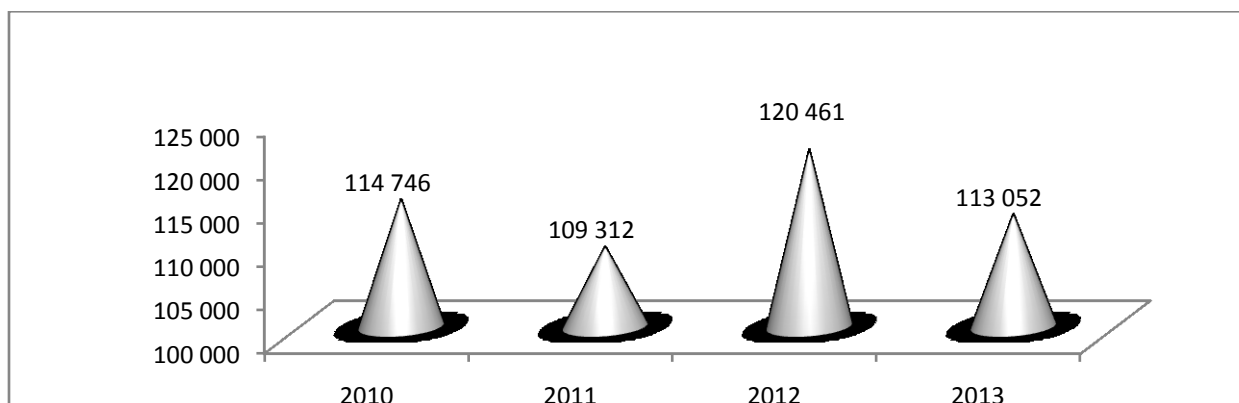
Strana TOP 09 navrhovala ve svém daňovém programu zachování rovné daně.

Zavedení dvou daňových pásem ve výši 24 % a 32 % navrhovala ve svém programu Komunistická strana Čech a Moravy.

Sazba daně z příjmu právnických osob zůstala i po roce 2010 ve stávající výši, a to ve výši 19 %. Přesto i u této daně nastaly jisté změny. V roce 2011 nastalo zrušení slevy na dani v případě zaměstnávání více než 50 % osob se zdravotním postižením. Dále v tomto roce došlo ke snížení slevy na poplatníka. Roční sleva na poplatníka nově činila 23 640 Kč.

Další změna nastala v roce 2012. V tomto roce došlo ke zvýšení slevy na dítě o 150 Kč měsíčně, roční sleva činila 13 404 Kč. V roce 2012 byla sleva na poplatníka opět navracená na svou původní výši, a to na 24 840 Kč.

Obr. 4. 8. Inkaso daně z příjmu právnických osob v mil. Kč

Zdroj: www.mfcr.cz

V roce 2011 inkaso daně z příjmu právnických osob pokleslo o 4,7 %. Od roku 2012 právě naopak inkaso daně vzrostlo o 10,2 % a v roce následujícím opět inkaso pokleslo o 6,15 %.

Tab. 4. 8. Tempo růstu inkasa daně z příjmů právnických osob v letech 2010 až 2013

Období	2010	2011	2012	2013
Tempo růstu (%)	3,8	-4,7	10,2	-6,15

V letech 2011 a 2012 měla na inkaso daně vliv také změna u slevy na poplatníka a slevy na dítě. Jak je již uvedeno výše, v roce 2011 byla snížena sleva na poplatníka o 1 200 Kč. V roce následujícím se poté sleva na poplatníka dostala opět na svou původní úroveň, a to na 24 840 Kč. V tomto roce byla také zvýšena sleva na dítě na 13 404 Kč z původních 11 604 Kč.

Skutečný příjem do státního rozpočtu činil v roce 2011 82,3 mld. Kč. V tomto roce nebyl plánovaný příjem z inkasa daně naplněn ve výši 1,7 mld. Kč. Toto nenaplnění měla za následek změna, která nastala již v roce 2010, a touto změnou bylo snížení sazby daně na 19 %. Dále také odpis ztrát, které firmy utrpěly během hospodářské krize (www.mfcr.cz).

V roce 2012 byly plánované příjmy daně z příjmu právnických osob překročeny i vzhledem k uvedeným změnám, a to o 3,6 mld. Kč. Pokladní plnění státního rozpočtu činilo v roce 2012 89,2 mld. Kč (www.mfcr.cz).

4. 3. 2. Daň z příjmu fyzických osob

Česká strana sociálně demokratická navrhovala ve svém daňovém programu změnu v zavedení progresivního zdanění. Dále také zavedení další sazby daně ve výši 38 % z hrubé mzdy, tedy 28,3 % ze superhrubé mzdy pro příjmy nad 100 000 Kč.

Občanská demokratická strana navrhovala, stejně jako u daně z příjmu právnických osob, zrušení stávajících daňových výjimek a také sjednocení základu daně u daně z příjmu.

Zachování rovné daně propagovala strana TOP 09.

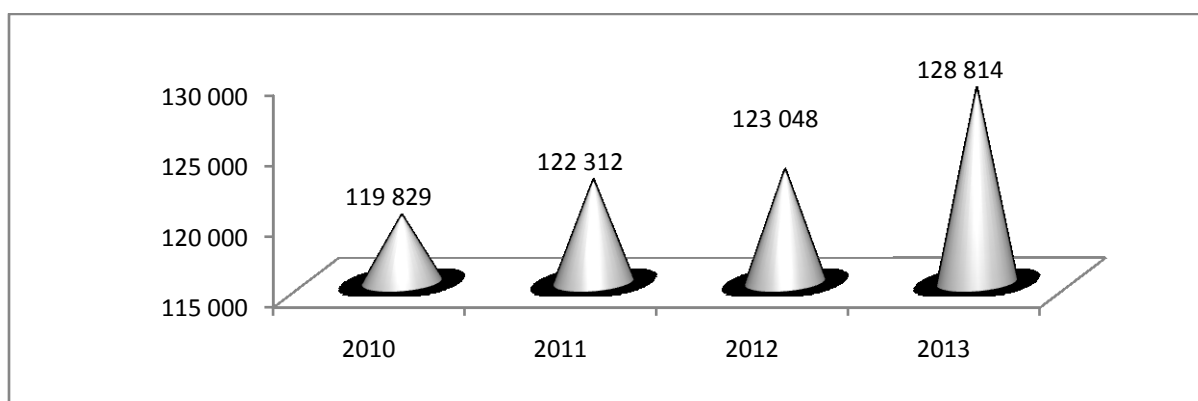
Komunistická strana Čech a Moravy navrhovala zavedení odstupňované daně v pěti pásmech, a to ve výši 9 až 40 %.

Sazba daně z příjmu fyzických osob zůstala na své stávající výši 15 %. V roce 2011 došlo k zavedení tzv. „povodňové daně“, která měla za následek snížení slevy na poplatníka o 100 Kč měsíčně. Roční sleva nově činila 23 640 Kč. Dále byl v tomto roce zaveden nový druh výdajového paušálu. Jednalo se o příjmy z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku ve výši 30 % uvedených příjmů. V tomto roce došlo také ke zrušení osvobození z vkladů ze stavebního spoření.

V roce 2012 došlo ke zvýšení slevy na dítě o 150 Kč měsíčně. Roční sleva činila 13 404 Kč. Dále došlo k navýšení slevy na poplatníka na původních 24 840 Kč.

V roce 2013 došlo k omezení výdajových paušálů ve výši 30 a 40 %. U výdajů ve výši 30 % nesmí být překročena částka 600 000 Kč. U výdajů ve výši 40 % nesmí být překročena částka ve výši 800 000 Kč. Další významnou změnou v tomto roce bylo zavedení solidárního zvýšení daně ve výši 7 %.

Tab. 4. 9. Vývoj inkasa daně z příjmu fyzických osob v mil. Kč

Zdroj: www.mfcr.cz

Ve sledovaném období bylo inkaso daně největší v roce 2010, a to ve výši 7,9 % oproti roku předchozímu. V roce 2011 a 2012 došlo k poklesu inkasa daně. I přesto, že v roce 2011 došlo k poklesu slevy na poplatníka, inkaso daně pokleslo až na 2,07 %. Tento pokles mohlo mít za následek i zavedení nového výdajového paušálu ve výši 30 %.

K dalšímu poklesu inkasa daně došlo v roce 2012. V tomto roce inkaso pokleslo až na 0,6 %. Toto další snížení inkasa daně mělo za následek opětovné zvýšení slevy na poplatníka a také zvýšení slevy na dítě.

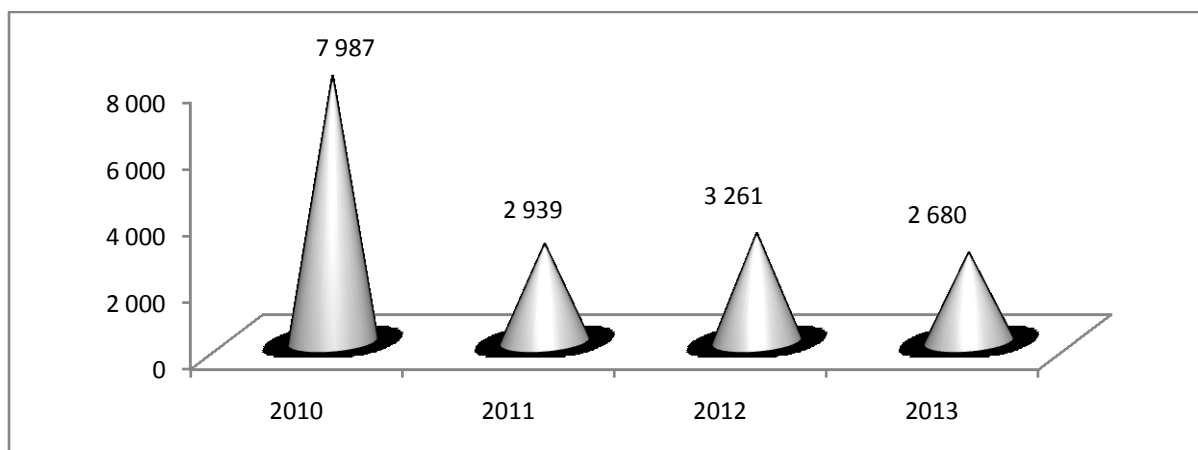
Tab. 4. 9. Tempo růstu daně z příjmů fyzických osob v letech 2010 až 2013

Období	2010	2011	2012	2013
Tempo růstu (%)	7,9	2,07	0,6	4,7

Lze si všimnout, že od roku 2013 došlo opět k nárůstu inkasa daně. Inkaso daně se zvýšilo o 4,7 %. Toto zvýšení bylo ovlivněno zavedením solidárního zvýšení daně ve výši 7 %.

V následujícím grafu je uvedeno, jakou část celkové daně z příjmů fyzických osob tvoří daň z příjmů fyzických osob z podnikání. Ve srovnání s celkovou částkou se jedná o částky velmi nízké.

Obr. 4. 10. Vývoj inkasa daně z příjmů fyzických osob z podnikání v mil. Kč

Zdroj: www.mfcr.cz

V případě srovnání těchto dvou grafů si můžeme povšimnout, že největší podíl daně z fyzických osob z podnikání na celkově inkasované dani byl v roce 2010, kdy daň z podnikání na celkové výši 119 829 mil. Kč činila 7 987 mil. Kč. Nejmenší podíl na celkové vybrané dani byl v roce 2013 a tento podíl činil pouhých 2 680 mil. Kč.

Inkaso daně z příjmů fyzických osob činil v roce 2011 90,6 mld. Kč. Přes změny, které nastaly v roce 2011, nebyl státní rozpočet při inkasu této daně naplněn. Jako jeden z důvodů, proč nebyl plánovaný objem financí z této daně naplněn, lze uvést zrušení jednorázového příspěvku na stavební spoření ve výši 50 % Ústavním soudem (www.mfcr.cz).

U daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti bylo dosaženo plánovaného příjmu do státního rozpočtu. Inkaso této daně činilo 81,4 mld. Kč (www.mfcr.cz).

Inkaso daně z příjmů fyzických osob placené na základě přiznání činilo 1,5 mld. Kč. Plánovaný příjem státního rozpočtu byl nenaplněn o 3,9 mld. Kč. Takto nízké plnění souviselo s odpisem ztrát, které způsobila finanční krize, což mělo za následek vrácení přeplatků na dani. Dalším následkem byl systém uplatnění výdajů procentem z příjmů, který má dosti zásadní vliv na celkové inkaso této daně (www.mfcr.cz).

U daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou, činilo inkaso v roce 2011 7,7 mld. Kč. U daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou také nebyl plánovaný objem výběru daně naplněn, a to o 5,8 mld. Kč. Důvody tohoto nenaplnění byly dány nerealizací určitých opatření, která byla přijata z důvodu snížení dopadu finanční recese. Ale největší vliv na

nesplnění plánovaného inkasa mělo již zmiňované zrušení jednorázového příplatku na stavební spoření ve výši 50 % (www.mfcr.cz).

V roce 2012 bylo pokladní inkaso státního rozpočtu ve výši 92,6 mld. Kč. Plánovaný objem inkasa této daně byl překročen ve výši 0,6 mld. Kč (www.mfcr.cz).

Inkaso daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dosáhlo v roce 2012 81,7 mld. Kč. Plánovaný objem příjmů z této daně byl naplněn na 101,7 %. I přesto, že v tomto roce došlo k určitým změnám, bylo inkaso této daně oproti roku 2011 překročeno o 1,4 mld. Kč (www.mfcr.cz).

U daně z příjmů fyzických osob placené na základě přiznání dosahovalo inkaso daně 1,7 mld. Kč. Plánovaný rozpočet této daně zůstal nenaplněn ve výši 1 mld. Kč. Plánovaný příjem této daně nenastal z důvodu ekonomické situace a také díky využívání vysokých paušálních výdajů (www.mfcr.cz).

Příjem do státní pokladny z daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou činil 9,2 mld. Kč. Plánovaný příjem z této daně byl překročen o 0,2 mld. Kč. V tomto roce se na inkasu daně odrazily hlavně změny ve zrušení osvobození zdanění příjmů z úroků z vkladů ze stavebního spoření (www.mfcr.cz).

Inkaso daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti činilo v roce 2013 84,5 mld. Kč. I přesto, že roční tempo růstu inkasa daně se zvýšilo, plánovaný příjem z této daně do státního rozpočtu nebyl naplněn o 1,9 mld. Kč. Důvodem tohoto nenaplnění byla hlavně nižší míra růstu mezd a platů, než jaká byla očekávána (www.mfcr.cz).

U výběru daně z příjmů fyzických osob na základě přiznání byl příjem do státní pokladny ve výši 1,4 mld. Kč. Tento příjem nebyl oproti příjmu plánovanému naplněn ve výši 1,3 mld. Kč. Zřejmě toto nízké plnění plánovaných příjmů mělo za následek vrácení daně z jině než podnikatelské činnosti (www.mfcr.cz).

Inkaso daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou činilo v roce 2013 8,7 mld. Kč. Plánovaný příjem do státního rozpočtu nebyl naplněn ve výši 0,3 mld. Kč. Toto nenaplnění mohlo mít pravděpodobně za následek pokles hrubého provozního přebytku snižující disponibilní zdroje k rozdělení, pokles úrokové míry z vkladů u bank a také možný nižší objem uzavřených dohod o provedení práce (www.mfcr.cz).

5. Závěr

Bakalářská práce se zabývala analýzou daňových programů politických stran, jež působily v Poslanecké sněmovně v letech 2010 až 2013. Jak bylo uvedeno již v úvodu, práce se nezabývala stranou Věci veřejné, přestože rovněž v Poslanecké sněmovně zasedala. V první části práce byly nejprve stručně popsány politické strany, abychom si přiblížili jejich postavení na ideologické ose levice – pravice, což může ze své podstaty působit na politické i daňové programy jednotlivých stran. Dále byly v této části popsány daňové programy všech stran.

Druhá část práce byla věnována daňové soustavě a také změnám, které v daních nastaly od roku 2011 do roku 2013.

V úvodu byla položena otázka **„do jaké míry byly po parlamentních volbách v roce 2010 plněny programy jednotlivých politických stran se zaměřením na daňovou agendu?“** Jak je z výše uvedeného textu patrné, podařilo se nám na výše stanovenou otázku zodpovědět.

Pro daň z převodu nemovitosti navrhovala Česká strana sociálně demokratická její zvýšení. Občanská demokratická strana navrhovala udržení této daně na současné úrovni. Ovšem změna, která nastala v roce 2012, nebyla navrhována ani jednou z výše uvedených stran. Jednalo se o zavedení nových sazeb u daně z pozemků. Výběr této daně pomohl k navýšení inkasa o 11,36 %.

Česká strana sociálně demokratická navrhovala zvýšení daně dědické a zavedení druhé sazby i pro osoby blízké v případě majetku nad 10 milionů Kč. Strana TOP 09 navrhovala zrušení daně dědické. Pro daň dědickou bylo Občanskou demokratickou stranou navrhováno udržení dědické daně na současné úrovni. Komunistická strana Čech a Moravy navrhovala zachování osvobození od daně u převodu menších majetků (do 4 milionů Kč), u převodu většího majetku obnovit daň včetně progrese. Daň dědická se v intervalu od roku 2011 do roku 2013 nezměnila, jak navrhovala Občanská demokratická strana ve svém volebním programu. Sazba této daně zůstala na úrovni 3 %.

Pro daň darovací navrhovala Česká strana sociálně demokratická zvýšení a také zavedení druhé sazby i pro osoby blízké v případě majetku nad 10 milionů Kč. Strana TOP 09 navrhovala zrušení daně darovací. Občanská demokratická strana navrhovala udržení daně

darovací na současné úrovni. Daň darovací se stejně jako daň dědická od roku 2011 do roku 2013 nezměnila. Sazba daně zůstala ve výši 3 %. Toto udržení daně darovací na současné úrovni propagovala Občanská demokratická strana ve svém programu pro volby v roce 2010.

Strana TOP 09 navrhovala zrušení daně z převodu nemovitosti. Občanská demokratická strana navrhovala udržení daně darovací na současné úrovni. Česká strana sociálně demokratická navrhovala ve svém programu zvýšení daně z převodu nemovitosti. K tomuto navýšení opravdu došlo v roce 2013. Sazba této daně se navýšila o 1 %.

Pro spotřební daň navrhovala Česká strana sociálně demokratická maximalizaci výnosů z pohonných hmot. Dále v případě dramatického růstu cen ropy a navázaných energonositelů navrhovala snížení spotřební daně. Poslední navrhovanou změnou touto stranou pro spotřební daně bylo zavedení lihových kolků se spotřební daní. Občanská demokratická strana navrhovala udržení spotřebních daní na současné úrovni. Spotřební daně ovšem nebyly udrženy na současné úrovni a došlo k navýšení sazeb z tabákových výrobků v roce 2012. Ani jedna z popisovaných stran nenaplnila svůj daňový program pro tuto daň.

Podle České strany sociálně demokratické by ekologické daně měly stimulovat úspory všech druhů daní. Tato strana plánovala podporovat zákon o podpoře energetických úspor a výroby tepla z obnovitelných zdrojů. Občanská demokratická strana navrhovala udržet ekologické daně na současné úrovni. Komunistická strana Čech a Moravy chtěla postupnou přípravu ekologické daně s návratností do úspor energií pro domácnosti. Opět žádná ze stran nenaplnila svůj program týkající se ekologické daně.

Česká strana sociálně demokratická chtěla vrátit sníženou sazbu daně z přidané hodnoty na původní úroveň, která byla v roce 2009 9 %. Občanská demokratická strana navrhovala udržení daně z přidané hodnoty na úrovni 10 % a 20 %. Komunistická strana Čech a Moravy chtěla vrátit sníženou sazbu daně na 5 %. Žádné straně se nepodařilo tento cíl v programu naplnit. Snížená sazba daně byla zvýšená o 5 % a základní o 1 %.

Česká strana sociálně demokratická navrhovala zvýšení daně z příjmů právnických osob na 21 %, a také zavedení druhé sazby ve výši 30 %. Komunistická strana Čech a Moravy navrhovala výši 24 % a 32 %. Strana TOP 09 navrhovala sjednocení základu daně z příjmů právnických osob. Občanská demokratická strana navrhovala zachování rovné daně. Program u této daně splnila Občanská demokratická strana, která navrhovala zachování rovné daně. Daň zůstala na 19 %.

Pro daň z příjmů fyzických osob bylo Českou stranou sociálně demokratickou navrhováno zavedení progresivního zdanění a také zavedení další sazby ve výši 38 % z hrubé mzdy. Strana TOP 09 navrhovala, stejně jako u daně z příjmů právnických osob, sjednocení základu daně. Občanská demokratická strana navrhovala rovněž zachování rovné daně. Komunistická strana Čech a Moravy navrhovala zavedení odstupňované daně v pěti pásmech, a to od 9 do 40 %. Navrhovaná změna byla naplněna pouze Občanskou demokratickou stranou.

Závěrem lze tedy konstatovat, že po příslušné evaluaci, která byla provedena, svůj daňový program naplnila v největší míře Občanská demokratická strana. Pokud bychom hodnotili nejmenší míru naplnění předem stanovených a opravdu uskutečněných změn v daňové politice státu před a po volbách v roce 2010, pak bychom zde uvedli TOP 09 a Komunistickou stranu Čech a Moravy, kterým se nepodařilo naplnit nic z toho, co před volbami plánovaly.

Použitá literatura:

a) Odborná kniha

- FIALA, Petr – Strmiska, Maxmilián [i] Teorie politických stran[/i]. Barrister a Principal, 2009. 266 s. ISBN 978-80-8702-971-8
- KUBÁTOVÁ, Květa. [i]Daňová teorie a politika[/i]. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
- NOVÁK, Miroslav – Lebeda, Tomáš [i] Volební a stranické systémy České republiky v mezinárodním srovnání[/i]. Aleš Čeněk, Dobrá voda u Pelhřimova 2004. 485 s. ISBN 80-86473-88-0
- SPÁČ, Petr [i] České strany a jejich kandidáti – případ voleb do poslanecké sněmovny v roce 2010[/i]. Mezinárodní politologický ústav, Brno 2013. 302 s. ISBN 978-80-2106-213-9
- STARÝ, Marek a kol. [i]Dějiny daní a poplatků[/i]. Praha: Havlíček Brain Team, 2009. 208 s. ISBN 978-80-87109-15-1.
- STRMISKA, Maxmilián – Hloušek, Vít – Chytilík, Roman – Kopeček, Lubomír [i] Politické strany moderní Evropy[/i]. Portál, Praha 2005. 727 s. ISBN 80-7367-038-0
- SVÁTKOVÁ, Slavomíra. [i]Spotřební a ekologické daně v České republice[/i]. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 468 s. ISBN 978-80-7357-443-7.
- ŠIMÍČEK, Vojtěch – Glückselig, Richard – Hladký, Jan – Novotný, Bořivoj – Vacík, Milan [i] Volební kampaň v České republice[/i]. Masarykova univerzita, Brno 2000. 128 s. ISBN 80-210-2352

b) Elektronické dokumenty a ostatní

- BUSINESSINFO: *Změny pro podnikatele od roku 2013*. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zmeny-pro-podnikatele-od-roku-2013-27297.html>
- CELNÍ ZPRÁVA: *Výroční zprávy*. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>
- ČESKÁ STRANA SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÁ, ČSSD: *Daňový program pro volby v roce 2010*. Dostupné z: <http://www.cssd.cz/data/files/dane-0003.pdf>

- ČERNÝ, Tomáš. *Ekonomické dopady změn daňových sazeb*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta právnická, Katedra finančního práva a národního hospodářství.
- KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY, KSČM: *Daňový program pro volby v roce 2010*. Dostupné z: <http://www.kscm.cz/volby-a-akce/poslanecka-snemovna-pcr6/programove-cile-kscm/volebni-program-2010-2014>
- MĚŠEC: *Změny a novinky roku 2011 v kostce*. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/zmeny-a-novinky-roku-2011-v-kostce/>
- MĚŠEC: *Změny a novinky roku 2012*. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/zmeny-v-roce-2012-v-kostce/>
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, MFCR: *údaje z výběru daní*. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>
- OBČANSKÁ DEMOKRATICKÁ STRANA, ODS: *Daňový program pro volby v roce 2010*. Dostupné z: <http://www.ods.cz/docs/programy/volebni-program2010.pdf>
- PODNIKATEL: *Daňové novinky v roce 2013*. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/danove-novinky-v-roce-2013-prehled-pripravili-odbornici/>
- TOP 09: *Daňový program pro volby v roce 2010*. Dostupné z: <http://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-2010-do-poslanecke-snemovny.pdf>

Všechny internetové odkazy byly ověřeny ke dni 2. 5. 2014.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
NATO	Severoatlantická aliance
ODS	Občanská demokratická strana
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoký škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna k takovému případě ode mě požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 2. 5. 2014

Martina Jagrova'

jméno a příjmení studenta